

LIETUVIAI AMERIKOJ. VAKARINES KOLIONIJOS.

Parasze Fr. Jonas.

— Tąsa. —

Spring Valley. Išz Chicagos lietuviai su laiku prasiplatino ir po kitus miestus Illinois valstijos. Spring Val'ey (suvirsz 100 mylių nuo Chicagos), 1893 m. kun. Balcevyčius suskaitė lietuvių einanczių prie komunijos, abejos lyties, 285; lenkų buvo tik 102; nepaisant ant to, mažesnėji dalis lenkų visgi įstengė paveržti pastatytą bene 1888 metuose už sudėtus vienų ir kitų pinigų bažnytėlę ir priversti lietuvius atsiskirti nuo lenkų. Kun. Balcevyčius apleido Spring Valleys lenkiskai lietuviską parapiją, ką liudija vyskupo išduotos popieros, del minėtų nesutikimų 1894 m., ir tuoj po tam lietuviai pradėjo statyti savą bažnytėlę kurios pašventimas atsiliko 30 d. Gegužio 1898 m. 1); jų klebonu pasiliko kun. M. Pėža, kurs vienog, lietuvių ir lenkų mažai beėsant, aprupino abejų dvasiszkus reikalus. Vertė lietuviszkos parapijos turto svyruoja tarp \$4,000 ir \$5,000 2).

Dirba Spring Valleys ir apielinkės lietuviai angliakasylose. 1894 m. (isz paskesnio laiko žinių negalėjau gauti) buvo 4 lietuviszkos karcziamos ir 2 lietuviszkos krautuvės valgomų daigtų. Paskesniuose metuose vienas izz lietuvių, Aleks. Venbiskis, dasigavo ant „aldermano“, paskiaus ant „skvajerio“, t. y. vaito arba tikriaus sudžios Spring Valleys miesto, o 1899 m. tapo aprinktas miesto kasieriumi 3).

1) V. Liet. n. 15, 1898 m. 2) Žinias padavė kun. Balcevyčius ir kun. Lope.a.
3) Liet., n. 21, 1899 m..

Draugystės Spring Valley yra dvi bažnytinės (vardų nepatyriau); menkai gyvuoja. 1898 m. užsidėjo trečia draugystė tautiszka, po vardo Lietuvos Didvyrių sąnarių prisiraszė apie 60 1). Yra kuopa T. M. D..

Apie 4 mylios į siaurę nuo Spring Valleys yra miestelis Ladd, kur teipgi randasi kelios deszimtys lietuvių. Turi uždėję 1897 m. lietuviszką draugystę, po vardu Szv. Jurgio, sąnarių menkai.

In rytus miestelis Peru (3 mylios nuo Spring V.), La Salle (3½ m.) Seatonville, (5 m.), kurie visi gali but paskaityti už dali lietuviszkos kolionijos Spring Valley. Dirba visur lietuviai prie anglių 2).

Kiek į pietus, Maschall pavieta, yra miestelis Toluca. Ten lietuvių yra 13 szejmynų, 59 pavieniai, viso 117 ypatų. Atsikraustę iš Spring Valleys arba Ladd. Dirba prie anglių. Savastį turi 7, vertės \$6,700. Karcziama yra 1. Krautuvė 1.

Draugystė Szv. Jono Kriksztytojaus. užsidėjusi 2 d. Kovo 1897 m., turi 30 sąnarių. Yra teipgi Lietuviszkas Neprigulmingas Kliubas ir S. L. A. kuopa 3).

Kankakee pavieta ir mieste yra apie 15 lietuvių, budami atidalytais nuo savųjų, vienijasi su lenkais 4), o mieste Greenwich apie 40 ypatų 5).

Clark pavieta, Melrose Park randas' lietuvių apie 50 ypatų, szejmynų 7. Žiemos laike dirba anglių kastynėse, vasarą plytnicziose. Yra 1 lietuviszka karcziama 6).

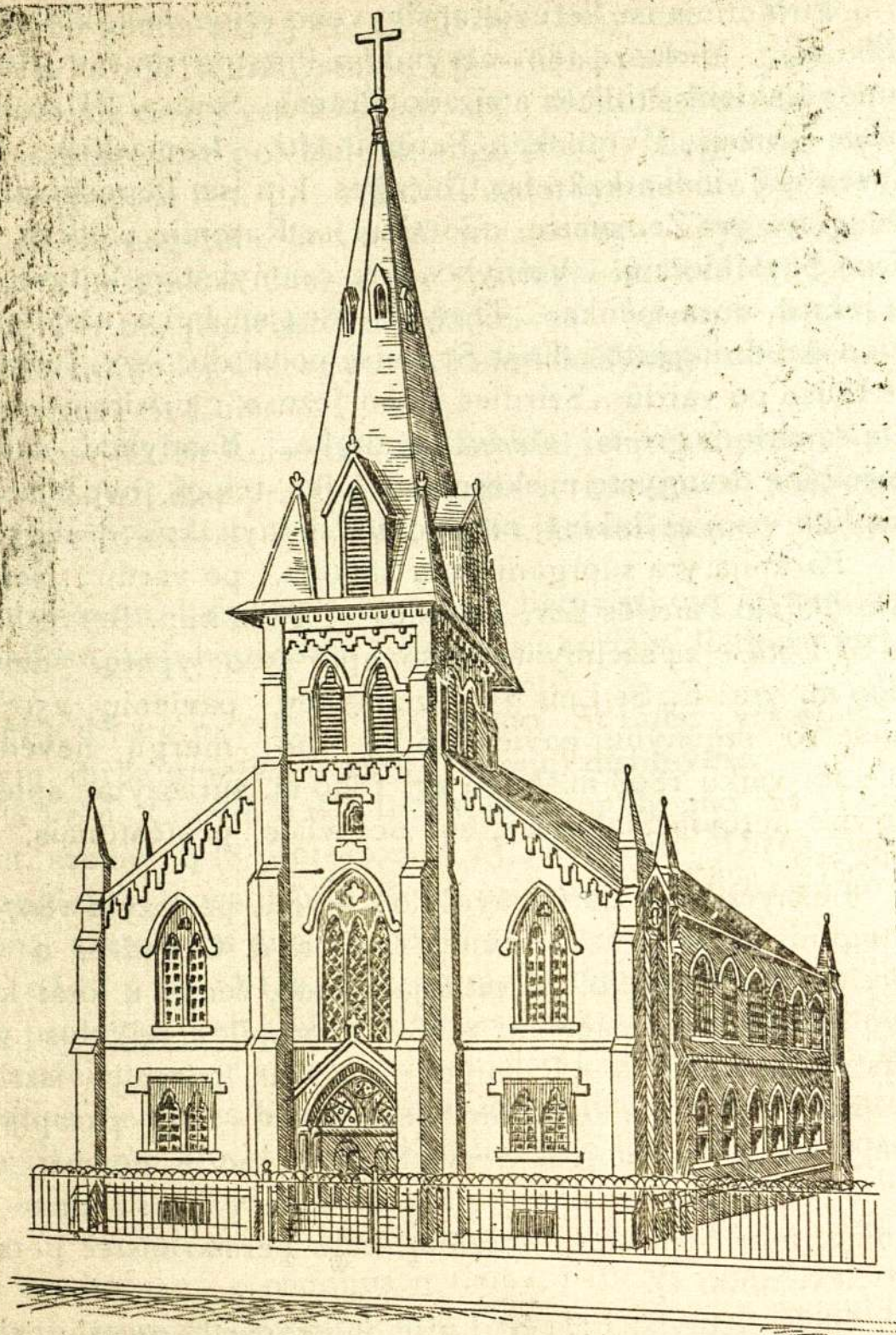
Marioon pavieta, mestelije Kinmundy kelios deszimtys lietuvių.

St Louis.

Po Chicagai St Luis yra didžiausia lietuviszka kolionija. Miestas St Luis, vienas iš didžiausių miestų Amerikos, guli valstijoje Missouri, bet daugumas iš lietuvių gyvena rytinėje to miesto dalij, teip vadinamoj East St Luis, kuris priguli da prie valstijos Illinois. Sziame apraszyme mes nepaisysi-

1) V. Liet. n. 9 ir 15, 1899 m..

2) Kun. Balcev., Vien. Liet. 3) P. Vaicziulis. 4) Liet. n. 17, 1899 m. 5) Liet., n. 6, 1899 m.. 6) Liet. n. 9, 1899 m..

PITTSBURG'O PA. LIETUVISZKA BAŽNYCZIA.

me valstijinių rubežių.

Pirmutinis iš lietuvių apsigyveno čion nekoks Zanas 1886 m.. Metuose 1891 atvyko iš Pittston antras lietuvis Jonas Lakickis, toliaus atsirado Pranas Szulca, Urbanavicius, Krizius, Murauckas, Pauza ir kiti. Iš paskiaus apsigyvenusiu vieni atkako iš Chicagos, kiti iš Pensylvanijos. Daugiau yra Žemaičių, minėtinais iš Raseinių pavieto, mažiau Suvalkiečių. Vienybės tarp czionyksczių lietuvių nėra jokios, dora menka. Teisybė, 1894 m. buvo užsidėjusios čion dvi draugystės: East St Luise po vardu „szv. Jurgio“ ir St Luise po vardu „Szirdies Pono Jezuso“; prisiraszė po keletą sąnarių ir greitai abidvi pranyko. Bandymai sutverti pagalbinę draugystę paskesniame laike teipgi nepasisekė ir sziądien visoj aplinkinėj nėra jokios lietuviszkos draugystės.

Parapija yra suorganizuota 1896 m., po vardu „Nekalto Prasidėjimo Panelės Szv. Lourdes“. Tada kun. Servetka rado St Luoise 24 szeimynas, viso apie 300 ypatų. Sziuose 1899 m. yra: E. St Luis 35 szeimynos, pavienių 250; St Luise 10 szeimynų, pavienių apie 100; mergų nevedusių apie 20, vaikų 1898 m. buvo 45, 1899 m. suraszta apie 70. Iš viso lietuvių St Luoise, su lietuviais protestonais, bus apie 550.

Bažnyčia ant Baugh ave ir 13 ulycz., pastatyta 1897 m.. Kampinis akmuo paszventintas 13 ar 14 d. Gegužės, o bažnyčia 17 d. Rugsėjo. Kasztuoja \$3,000, žemės 4 lotai kasztavo \$1,600. Iki pabaigai 1898 m. parapijos reikalus vedė pats vienas kunigas. Pabaigoj 1898 m. parapija iszrinko komitetą, nuo to laiko pakilo nesutikimai tarp parapijos ir kunigo, teip jog kunigas Servetka Rugpjuczio mėnesij 1899 m. su parapija atsisveikino, prirodydamas parapijonams kitą kunigą, minėtinai kun. Masziotą, kurs persikraustė į čion iš Clevelando 1).

Dirba lietuviai East St Luise daugiausiai gyvulių skerdynėse, „Nelson Morris and Co“. ir „Swift and Co“. Paprastas darbinėkas ima po 15 c. už valandą. Keli lietuviai, kurie moka dirbti kirvių ar peilių fabrikuose, gauna po \$2,00, 2,50 ir 2,75 už 10 valandų. Daugumas vėl dirba „Repub-

1) Pridavė žinias J. J. Rozokas, surinkęs nuo lietuvių ir vietinio klebno,

lic Iron and Steel Co", prie szynų, kur už 10 valandų sunkaus darbo gauna \$1,25 c.. Geležies liejynėse „Missouri Iron Works" dirba ant „stukų", per dieną padaro \$1,50 iki 3,00 dol., ale dirbti yra labai karszta. St Luis lietuviai teipgi dirba dirbtuvėse geležinių sztangų (rėlių), liejynėse szpižo, dielinycziose ir t. p.. Abelnai uždarbys nebutu per menkas, tiek tik negerai, kad oras ir vanduo, apygardoj St Luiso yra nesveikas, daugumas, ypatingai isz lietuvių, gauna drugi. Per tai, padirbę žiemos laike, ant vasaros lietuviai isz czion važiuoja į Chicagą arba į anglekasyklas, ant žiemos vėl sugrįžta į St Luis.

Savastį E. St Luise turi du lietuviai, vertės \$1,680. Karcziamų E. St Luise yra 5, mėsinyczia 1, krautuvės valgomų daigtų 3. Mieste St Luise yra 2 liet. karcziamos, 3 kriaucziai 1).

Yra czion, kaip beveik visose lietuviszkose Amerikos kolionijose, keli lietuviszki žydėliai, su kuriais lietuviai pirkliauja.

M a d i s o n, Ill., 3 mylios nuo St Luis, yra apie 20 lietuvių dirba geležies ir karų (vagonų) dirbtuvėse.

G l e n C a r b o n, Ill., apie 15 mylių nuo St Luis, 10 liet. szeimynų (8 protestonų), 25 pavieniai. Dirba lietuviai anglekasyklose ir prie plytų; prie anglių uždirba po 40 c. už toną, ant dienos nuo \$2,00 iki \$3,00.

C o l l i n s v i l l e, Ill., 13 mylių nuo St Luis, yra lietuvių protestonų 10 szeimynų ir 40 pavienų, o lietuvių katalikų 2 szeimynos ir apie 25 pavieniai. Collinsvillėj 1898 m. pastorius Martynas Keturakaitis uždėjo lietuviszką liuteriszką parapiją, prie kurios prigulėjo lietuviai luteronai isz visos aplinkinės skaitliuje apie 70 sanarių. Lotus del bažnyczios pirko už \$1,000 2). Mažai vienog lietuvių liuteriszko tikėjimo ten beėsant, o pagalios ir tiems patiems pradėjus vaidintiesi, pastorius Keturakaitis 1899 m. parapiją apleido ir persikraustė i Philadelphiją. Collinsvillėj dabar pasiliko tiktai lietuviszkai-protestoniszka misija. Dirba czion lietuviai prie anglių arba prie kasimo molio. Dirba po 8 valandas, ima už valandą po 14 centų. Yra dvi karcziamos ir \$1,000 proper.

1) J. J. Rozokas, Vien. Liet. n. 7, 1899 m. 2) Vien. Liet. n. 20, 1898 metų.

Taylorville j. Ill., apie 2 šeimos, 25 pavieniai. Green Ridge, Ill., 4 šeimos, 30 pavienių. Virden, Ill., 3 šeimos, 16 pavienių. Viso šitos trys vietos randasi Macoupin pavieta. Dirba lietuviai prie minkštųjų anglių. Williamson pavieta Ill.; Carterville j 4 šeimos, 20 pavienių. Dawton'e, 17 ypatų.

Sangamon pavieta, Ill.; miestelije Auburn apie 30 lietuvių, Riverton'e 5 šeimos, 35 pavieniai, Springfield. 17 šeimynų, 115 pavienių. Dirba anglekasyklose ir geležies dirbtuvėse.

Mennard pavieta, Ill.: St. Petersburg 6 šeimos, 35 pavieniai, Centralia, 3 šeimos, 10 pavienių, Athens, 3 šeimos, 7 vyrai.

Christian pavieta: Pana, 8 šeimos, apie 100 pavienių.

Washington pavieta: netoli Dubois vienas lietuvis turi nusipirkęs farmą, ant jos negyvena. Kitas yra lietuvis, apsivedęs su lenke. Dirba prie minkštųjų anglių.

Visas šias vietas priskyrėme prie St Luis, kadangi St. Luis yra jų visų kaip ir centras 1).

Kaip matote. malonus skaitytojai, Illinois valstijoje randasi gana apstus lietuvių skaitlius: Chicagoj: 5,800, 2)

Waukeegane apie230,

Westville j ir aplinkinėse763,

Apie Spring Vallę285

Apie St. Luis'ą.....550

Viso labo apie.....7,628

Iszėjus Chicagą, Waukeegan. St Luis ir kelis kitus didesnius miestus, šieip beveik visur lietuviai dirba, kaip ir Pensylvanijoje, anglekasyklose. Dirba izssimėtę, mažomis kuopelėmis, todėl susiorganizavimas ten da suvis menkas, Draugysčių mažai, parapijos neturtingos: Vertelgysta užsiima nedaugelis ir savastį turi da tik keli. Bet „Westai“ turi prieš save ateitę. Paskutiniuose metuose isz Pensylvanijos Anglių Aprubio: isz Shenandoah, Mahanoy City, Pitts-on, Scranton ir kitų vietų, lietuviai buriais pradėjo keliauti

1) Surinko ir suraszė žinias J. J. Rozokas. 2) Katalikas, n. 40. 1899 m. kal-tina p. Aleksandravyczių, kad per daug pakėles skaitlių sanarių Chicagos drau-gystėse, ant kurio asz patėmijau abelną Chicagos lietuvių skaitlių. Iszpuola, kad Chicagoj nėra 5,800 lietuvių. Kodėl „isztikimesnis sanays“, praszytas, ži-nias nepridavė?

į „Westus” ir neskaitlingos Illinois'o prie minksztųjų anglių lietuviszkos kolonijos greitai pradėjo augti. Atvažiuoja į czion daugiausiai pavieniai; šeimynų czion, kaip matėme, yra, sulyginat su Penssylvanija,, suvis menkas procentas. Nebėsant kur apsistoti ant gyvenimo, pavieniai vyrukai tankiai, susidėję keli arba keliolika, nusisamdo arba tiesiog patys passtato namelius, kuriuos greičiaus galima pavadinti pasziurėmis nė namais ir juose lindo. Lietuviai vadina tokius pavienių vyrų gyvenimus „k l i o s z t o r i a i s”. Pacziame St Luise, kur jau galima sakyti yra atsakantis lietuviszkų šeimynų skaitlius, da yra apie keli toki „kliosztoriai”. Apsivedę lietuviai, gyvendami menkesniuose miestuose, gali czion lengvai užlaikyti po keletą naminių gyvulių: karvų, kiaulių, naminių paukščių, kas labai palengvina iszgyvenimą darbinįko ir jo šeimynos.

Toliaus į pietus ir į vakarus Amerikoje lietuvių jau daug nesiranda.

Missori valstijoje, K a n s a s C i t y, yra 4 lietuviszkos šeimynos ir apie 30 pavienių, dirba prie gyvulių skerdynių.

Arkansas valstijoje, arti miestelio Hazen priesz keletą metų laikraszczio „Lietuvos” iszleistojas, sutartij su keliais kitais Chicagos lietuviais 1894 m., užmanė uždėti lietuviszkas kolionijas. Del to mierio Chicagoje buvo laikomi susirinkimai, ant kurių nutarta iszleisti delegatus, kad aprinktu atsakancziausią diel lietuviszkų kolionijų vietą. Burtas puolė ant apygardos Hazen, kurią vietą buvo nusprensta praminti „Lietuva”. Laikraszcziai „Lietuvai” pakvietus, ne vien isz Chicagos, bet ir isz kitų miestų lietuviai, ypacz isz Philadelphijos, skubino apsipirkti „farmas” Lietuvoje, kur kaip paskalas garsino, bulvės, kopustai ir kiti vaisiai gali but valomi du kart per metus. Viso lietuviai apipirko czion 27 farmas. Kompanija, kad daugiaus lietuvių pritraukti, paskyrė vietą, ant kurios butu pastatyta lietuviszka bažnytelė ir davė farmą del klebono, kurs apsigyentų tarp lietuviszkų kolionistų. Farmerių klebonu pasiukvatijo pasilikti kun. J. Balcevyčius, žemaitis, iszbuvęs daugelį metų Siberijoje. Jis dapirko daugiaus lauko (už 1,500) ir pastatė bažnytelę (už

\$1,203), kurios paveikslas ilgai buvo spaudinamas „Lietuvoje“ prie apgarsinimų lietuviszkųjų farmų Arkansas. Greitai vienog pasirodė, kad gyvenimas del lietuviszkų ukinįkų yra negalimas. Žemė ant prerų nors riebi, bet menkai derlinga, vaisai be smoko, bulvės, kopustai užauga, bet jau beaugant vidurys pradeda puti. Žodžiu, vieta del ukės netikus. Turint kapitolą galima butu gyventi isz auginimo gyvulių, bet visi lietuviai atėjo ten su mažu pinigų ir todėl greitai pradėjo Arkansas apleisti. Pražuvo daugelis lietuviszkų ukių, pražuvo ir pastatyta kun. Balcevyčiaus del lietuvių bažnytėlė. Sziame laike ten bene tik 4 ar 5 lietuviai ukinįkai.

Pietus Amerikos nēr' del lietuvių.

Wisconsin valstijoje ukė lietuviams sekasi kur kas geriausiai. Netoli miestelio **Thorpe** pirmutinis nusipirko farmą **A. Malinauckas** 1890 m. ir jam gerai sekasi. Dabar jau czion yra 14 lietuviszkų farmerių, kurie visi turi 1740 akrų, žemės, vertė apie \$14,900; 7 uždarbiauja pas svetimus ir prie progos teipgi rengiasi pirkti sau farmas. Viso szitoj apielinkėj, pridėjus tuos lietuvius, kurie dirba mlszkuose, yra apie 61 ypata. Nekurie isz dievobaimingų lietuvių czion mano pastatyti lietuviszką koplytėlę, į kurią nors po kelis kart ant metų galētu davažinėti lietuviszkas kunįgas. Dabartės **Thorpe** lietuviszki farmeriai kaip kurie lanko, lenkiszkas bažnyczias, kurių czion aplinkinėj yra net dvi, „zależna ir niezależna“. Iki 1898 m. **Thorpe** buvo kuopa **S. L. A.**, bet pairo. Uždėjo teipgi czion lietuviai 1898 m. krautuvę, ir toj neužsilaikė.

Three Lakes yra 3 lietuvinįkai farmeriai, **Warehousen** apie 2.

Pulasky, Wis., 20 mylių nuo **Green Bay**, yra 8 lietuviszki farmeriai, verti apie \$10,000. Tikėjimiszkuose, o net ir tautiszkuose dalykuose glaudžiasi prie lenkų.

Czion tai, kolionijoje **Pulasky**, yra kliosztorius **Franciszkonų Reformatų**, kurį uždėjo **Broliukas Augustinas Zeitzas**, mokąs lietuviszškai, buvęs broliuku **Smalėnuose**, **Smalėnų** kliosztorių panaškinus, po nekuriam laikui jis sprudo į Ameriką, dirbo **Mt Carmel'ij, Pa.** prie anglių, o paskiaus, nuvykęs į „Westus“, **Hoff'o** kolionijose, **Wisconsine**, pradėjo staty-

ti kłiosztorių. Pinigus ant pastatyn o kłiosztoriaus rinko br. Zeitz ir nuo lietuvių, kurie, kaip matyt iš pirmesniųjų metų „Vienybės Lietuvinikų“, davė ant jo pastatymo gana gausias aukas. Br. Zeitz žadėjo lietuviams, kad kłiosztorius bus lenkiskai—lietuviszkas, bet kada, į aną pastatytą atvyko iš Galicijos parkviesti lenkiszki kunigai, kłiosztorius pasiliko grynai lenkiszku. Teisybe, perėjo per tą kłiosztorių apie 10 lietuviszkų jaunikaiczių, bet ilgai pabuti negalėjo, ir patsai broliukas Zeitz, kłiosztoriaus uždėtojas, neiszsiteko kłiosztorių del lenkiszku kunigų, po dukart buvos savo buvainę apleidę, vėl sugrįžo, paskutiniuose vienog metuose ant tikro, ant visados kłiosztorių pametė ir apsigyveno Michigan valstijoje, vokiskame kłiosztoriuje, kur dievobaimingas senelis turbut jau ir ažbaigs savo vargias dienas.

Netoli Pulasky. S h e b o y g a n, dirba apie 40 lietuvių, ir netoli to, Sheboygan Falls, yra apie 20 ar 30 ypatų iš viso 1).

Mieste A s h a n d yra apie 100 lietuvių. Dirba prie krovimo rudos į laivus. Maiszosi lenkiskose draugystėse. Aplinkiniuose miesteliuose ir ēsą 10 keletą lietuvių 2).

M i l w a u k e e ' j 1896 m. buvo lietuvių apie 60. Pa-dirba ir uždirba czion tik amatinįkai, o kad terp lietuvių tokių mažai randasi, tai ir pagyventi ilgai Milwaukee'j negali. Lenkų yra labai daug, daugumas iš lietuvių, reikia tikėtis, yra susimaiszę su lenkai 3).

K e n o s h a, yra teipgi keletas lietuvių. 1899 m. czion susitvere lietuviszkai—lenkiszka pagalbinė graugystė, po vardu szv. Kazimieriaus 4).

M a r i n e t t e ' j yra keletas lietuvių.

Viso Wisconsin'e bus lietuvių farmerių apie 30. Lietuviszkų yptų keli szimtai 5).

V a l s t i j o s e J o w a yra lietuvių, ant kiek gavau patirti, mieste F r a s e r, 1 szejmyna ir 6 pavieniai. Dirba prie anglių. Korespondentas „Lietuvos“ raszo, kad Fraser terp lietuvių nėsą šutikimo 6).

1) Zinias padavė F. Mikolainis, kun. Lopeta ir kitl. 2) Lietuva, n. 12, 1899 m..

3) Pridavė žinias F. Mikolainis ir „Vien. Liet.“ p. 48, 1895 m.. 4) Liet. n. 2, 1899 m.. 5) Vien. Liet. p. 48, 1895 m.. 6) Liet. n. 25, 1899 m..

M i n n e s o t o j ties Sturgeon Lake, Pine pavieta, yra trys žemaicziai farmeriai.

N o r t h i r S o u t h D a k o t o j teipgi yra keli lietuviai isimaiszę terp lenkiszų farmerių.

N e b r a s k o j, mieste Omaha, yra lietuvių nedaugiausiai, bet visi gyvena sutikime. 1898 m. sutvērē jie czion pagalbinę draugystę, po vardu szv. Stanislovo. Del iszklausymo velykiniame laike iszpažinties parsikviečia lietuviszką kunigą 1). South Omahoj lietuvių yra į 100, vedusių per 20, didesnēji dalis yra apsipacziavusi su lenkėmis. Dirba skerdynėse gyvulių, uždirba po 17½ cento ant valandos. Tautiszka stovi žemai. Yra viena lietuviszka karcziama 2).

C o l o r a d o, mieste D e n v e r yra apie 13 lietuvių 3). R a p l a n d e yra keletas lietuvių, daugiausiai isz Prusų Lietuvos. Dirba pas farmerius, gauna ant dienos su valgiu \$1,50, be valgio \$2,50 iki 3,50. Mylėtojai ukinįkystės žemę gali gauti už pusdykę 4).

Tikiuosi, kad ir Rocky Kalnyuose yra keli arba keletas musiszkių laimės jieskotojų, apie juos viencg lietuviai neturi jokios žinios.

V a l s t i j o j W a s h i n g t o n, miestelije Wilkeson pabaigoj 1898 m. buvo 14 lietuvių ir 4 lietuvis. Dirba jie ten prie anglių, uždirba po \$2,00 ant dienos, bet pragyvenimas kasztuoja brangiaus nei Penssylvanijoje. Sziuose 1899 m. skaitlius lietuvių ten pasidaugino. Vienas isz tenykczių lietuvių iszvažiavęs jieszkoti laimės į Klondik.

O r e g n e ir C a l i f o r n i j o j yra teipgi lietuvių, keletas. Vienas isz jų p. Giegžnas yra žinomas veik visiems liet. Amerikos laikraszcziams.

Texas'e nekokis Pr. Sz. raszē da 1884 m. į „Uniją“, kad „Texas'e, Dewitt pavieta, yra lietuvių apie 200, bet anie daugiausiri liuteriszko tikėjimo ir del lietuviystės yra prapuolę“ 5). Yra teipgi keletas lietuvių ant farmų terp kolionistų lenkų. Apie tai randame žinia „Liet. Balse“ 1885 m., kur pasakyta, kad „lenkai ten lietuvių neapkenczia“ 6). Žinau, ir mūsų laike keletas vaikinų važinėjo Texas'e, bet,

1) Liet. n. 17, 1899 m. 2) Liet. n. 39, 1899 m. 3) Liet. n. 27, 1899 m..

4) Vien. n. 12, 1899 m.. 5) Unija, m. II, n. 14. 6) Liet. Balsas. 1885 m., n. 6.

ilgai nepabuvę, sugrįžo atgalios, kadangi klimatas del muszkių yra per karsztas.

New Mexico'j, mieste **Gallup** yra 1 liet. szejmyna ir apie 15 pavienių. **Blossburg**'e yra teipgi keliolika lietuvių, 1 lietuviszkas salionas.

Tiek Suvienjose Valstijose.

Kitose vieszpattytėse lietuvių teip kaip nėra, **Canada** j, provincijoj **Manitoba**, kur 60 akų (margų) žemės galima gauti už \$10, yra keliolika lietuvių farmerių, labjausiai protestonų, isz Prusų Lietuvos, į kur 1897 m. p. Vagneris bandė kviesti ir Amerikos lietuvius per laikrasztį „Vienybė“.

Brailij j, **Paranoje**, ir kitose provincijose apgyventose lenkų, girdėjau yra szia bei ten isimaiziusių keletas lietuvių.

Toks yra statistiszkas apraszymas Amerikos lietuviszkų kolionijų, prie kurio reiktu pridėti kelis abelnus patēmijimus apie Amerikos lietuvius.

Su darbais, uždarbiais, užsiēmimais, ir, isz dalies, su kasdieniniu Amerikos lietuvių gyvenimu, malonus skaitytojau yra susipažinę. Da'r, budas, papročiai ir tautystė.

Budą žmogaus nėra lengva perkeisti; seni papročiai yra antras žmogaus budas. Nekurie mūsų raszėjai tame dalyke vadina lietuvius konservatyviszkais, bet asz sakysiu, kad jokia tauta nesivienija teip greit su svetimais gaivalais, kaip kad lietuviai. Isz kynieczių tik retas pameta nesziojęs Amerikoje savo „sandalus“; arabai su savo „kromu“ iszveizdoj neką skiriasi nuo tų savo brolių, kuriuos paliko tėvynėj; italai nesisarmatija vaikszioti su aksominėmis kepurėmis ir akso mine jopa; hungarkos po keliolikos metų buvimo Amerikoje nepadedą nuo galvos skepėtą; lenkai ir netlabai vejasi Amerikos madą; bet lietuviai gyvenanti didesniuose miestuose, greit nori perimti amerikinius papratimus, madą, o jei kaip ir liežuvi, ir tuoj stengiasi nuduoti amerikietį. Tas yra faktas.

Jų baliai, kriksztynos, svodbos, szermenys, nor vis da neszioja lietuviszką charakterių, isz didesnės dalies yra jau pri taikytos prie amerikonszko budo prie trumpes putes ir szvelnesnio, mandagesnio apsiėjimo. Tuom tarpu **Pennsylvanijos** anglekasyklose ir menkesniuose miesteliuose „westų“

lietuviai augsciausiai minėtas apeigas stengiasi apvaikscioti neva lietuviszku budu. Svodbą tankiai kelia, kaip Lietuvoj, per dvi ir tris dienas, szokdami ir girtaudami. Terp pasigėrusių kyia musztynės, pasitaiko ir užmuszējystės. Daleiskim Mt Carmel'ij nuo laiko uždėjimo parapijos, t. y. nuo 1892 m. iki 1897 m., laike svodbinių apeigų atsitiko bene dvi užmuszējystės. Szokius laike svodbų lietuviai žaidžia ir szoka savotiszkus, lietuviszkus, mandagesniucse namuose kartais, jei ant svobos yra supraszyti ir svetimtaucziai, žaidžia szokius maiszytus, permainomis. Nuotaka ir veselnįkai tankių tankiausiai apsidabina bevažiuodomi į szliubą lietuviszkomis rutomis, kurių anglai nepažįsta. Pesti į bažnyčią svobinįkai retai kada eina, paprastai važiuoja važiuoti, del to mierio samdo dengtas karietas. Seniau buvo ant svodbų lietuviszkas budas rinkimo dovanų del jaunavedžių, surinkdavo nuo 200 iki 300 dolerių. tiesa, tas paprotys yra ir dabartės, bet aukas teip gausiai svobinįkai nemeta, delto ir anos ilgos, triukszmingos svobos pakutiniuose metuose pradėjo apsistoti. — Per szermenis airiai katalikai ruko pypkes: nuperka keletą svarų tabako, kelis tuzinus po centą pypkuczių ir ruko per nakt, kad neužmigtu. Musiszkiei jau pasielgia mandagiaus, tėvyniszku budu gieda szventas giesmes, tas tik bloga, kad kartais pasigėrę gieda per garsiai ir susiedams neduoda miegoti.

Dideliuose miestuose begyveną lietuvai seka abelną budą ir ant szermenų naktimis gieda retai kada.

Lietuvis, prigulintys prie pagelbinės draugystės, tampa iszkilmingai palaidotas, draugai palydi jį į bažnyčią ir ant kapų apsirėdę uniformose.

Apsivesti, iszkeliant triukszmingą svodbą, Amerikos lietuviui kasztuoja gana daug. Pirmių pirmiausiai, jeigu nuotaka yra neseniai atėjusi isz Lietuvos „grinorka“ ¹⁾, turi nupirkti jai atsakanczius rubus, szlebes arba, kaip czion vadina, „dreses“ (dresses), du auksiniu žiedu del sužiedojimo, turi užmokėti už szliubą, jei nori su misziomis, nuo 15 iki 20 dolerių, arba be miszių, nuo 5 iki 10 dolerių, pas „skvajerį“

1 Grinoriaus (green—horn, žalias ragas, žalia sala), pirmiausiai vadino amerikiečiai airius, o paskiaus pritaikė tą vardą prie visų naujai į Ameriką atvykusių emigrantų.

arba vaitą už prisiegaą moka 5 dolerių, nes pagal Amerikos tiesas, kurie nenori imti szliubą bažnyczioje, gali susižiedoti vaito kancelerijoj; pas lietuvius vierog tiki civiliszki szliubai pasitaiko labai retai, kiba tik tarpe raudonųjų bedievių. Toliaus. karietą važiuoti į szliubą, nuo 3 iki 5 dol. kiekviena, muzika, valgiai, o labjausiai gėrimai, su visu kuoni padaro jaunavedžiui kasztų nuo 100 iki 150 dolerių. Tie kurie nekelia svodbos apseina ir su 50, o kartis ir su 20 dolerių. — Paprastos szermenys teipgi kasztuoja iki 100 dolerių. Žmogui mirus, tuoj yra kviečiamas graborius, kurs atveža pas negyvelį ledinę dėžę (ice-box), į kurią, apdėtą ledais, įdeda lavoną, kad greit nepagestu. Laidojant graborius duoda nulekėruotą (prastesnį) arba juodu aksomu aptrauktą (puikesnį) grabą, užsiima patsai lydėjimu, duoda tam tyczia del lydėjimo lavonų vežimą, užkinkyta pora juodų arba szirmų arklių; už ką viską gauna nuo 40 iki 60, o kartais iki szimtui ir poros szimtų dolerių, pagal puikumą laidotuvių. Bažnyczioj mokasi, jei laidotuvės yra su misziomis, nuo 10 iki 25 dolerių, jei be miszių, kas retai atsitinka, nuo 1 iki 5 dolerių.

Ant pavargusių arba neturtelių, jei buvo dori, giminės, pažystami, draugai, vientaucziai sudeda kasztus palaidojimo, už grabą; į bažnyczią ir ant kapinių tokius dori kunigai priima už dyką. Nebeėsant kam rupintis apie numirėlį, apiekavojasi juomi vietinė valdžia ir jo kuną siunczia į didesnius miestus, į klynikas, kur bepjaustydami arba bevirindami pasinaudoja isz jo daktarai delei mokslo. Mažų vaikų laidotuvės tėvams kasztuoja nuo 10 iki 25 dolerių. Tiek apie svodbas ir laidotuvės.

Apie krikosztus daug raszyti nėra ką, kiba tiek, kad krikosztujasi Amerikos katalikizkose bažnycziose vaikucziai tankiausiai nedeldieniais, po miszių; moka už krikosztus kumai nuo 2 iki 3 ir 5 dolerių; didelių, triukszingų krikosztynų nė lietuviai nekelia.

Didžiausiais Amerikoj pasilinksminimais yra baliai. Balius kelia parapijos ir draugystės, kliubai, kuopos arba kitokios organizacijos, niekad pavienės ypates. Samdo draugystė del to mierio mieste salę arba halę (hale),

už kurią moka nuo 10, miestuose kartais iki 60, dolerių už vakarą arba naktį. Nusprendusi laikyti balių draugystė pagarina apie tai per laikraszczius ir plakatus (plakards). Tikietai (tickets) arba bilietai del įėjimo ant baliaus kasztuoja paprastai nuo 25 iki 50 centų. Moters už tikietus tankiausiai nemoka nieko. Valgiai ir gėrymai ant tokių balių parsidavinėja ir isz to kelenti balių organizacija padaro pelną. Seniaus, kada lietuviszki baliai buvo retesni, balius atneszdavo gryno pelno po 200, 300 ir 500 dolerių, dabar tiek pelno neatnesza. Pasilinksminimas ant balių yra: muzikoj ir szokiuose, pasikalbėjime ir pasivieszėjime, girtuokliai visą pasilinksminimą randa per ne mierą pasigėrime. Pradėjus nuo 6 arba 7 valandos vakare baliai traukiasi tankiai iki 5 valandai ryto. Nekuriuose Amerikos valscziuose pardavinėti svaiginanczius gėrymus ant balių yra uždrausta, ten kelenti balių užsiganėdina pardavinėdami gėrymus nesvaiginanczius. Ant tokių balių muzika tankiausiai žaidžia angliszkus szokius.

Isz kitų viesų pasilinksminimų czionais priminsime pik-nik'us (pic-nic), kuriuos, lyginai kaip ir balius, parengia teipgi organizacijos, bet ne mieste, halese, tiktai už miesto, ant tyro lauko arba miszke. Szalij miestų, gražesnėse vietose yra paprastai įtaisytos tam tyczia vietos, parengtos gringys del szokių, sudėti suolai del pasilsio; ten tai atsilieka pik-nik'as, teip pat su muzika, valgiais, gėrymais, kaip ir baliai. Baliai tankiausiai buna parengiami žiemos laike ir naktimis; pik-nik'ai dienomis ir laike vasaros.

Exkursionus (excursion), lietuviszkai sakytume pasivažinėjimus, parengia kartais parapijos. Važiuoja į tolymesnes, kur gražesnes vietas ir ten atlieka dienos laike paprastą pik-nik'ą.

Kelenti tokius pasilinksminimus paprastai turi ant mislies uždarbį, amerikonzskai sakant, „business'ą“.

Szeip pasilinksminimai lietuviszko Amerikos darbiniko yra: c o n c e r t a i, d a i n a v i m a i, p r a k a l b o s. Koncertus tankiausiai parengia lietuviszki „benai“ (bandos, kapelijos). Žaidžia benai tik ant pucziamųjų instrumentų. Žeidžianczių priderancziai ant kitokių instrumentų lietuvių Amerikoj yra mažai. Apart koncertų, benai

buna samdomi ir žaidžia ant visokių iszkilmių, kada draugystės pasirodo vieszai uniformose, kaip ve. ant paszventinimų bažnycių, kapų, ant Susivienijimo L. A. seimų, ir kitokių parodų, kartais ant iszkilmingesnių laidotuvių, paprastai, ant didesnių balių ir pik-nik'ų. — Teatrus parėngia amatoriai, kurie kartais yra susirisę į teip vadinamas teatraliskas draugystės arba kuopas. Paskutiniucse metuose, kaip lietuviszkių Amerikos laikraszczių kranikas parodo, mus žmonės labai pamėgo teatrus ir tankiaus juos pradėjo perstatyti. Reikia su stebėtis, kokių talentu paprastų žmonės darbininkai kartai atlieka savo roles! — Dainavimai tankiausia atsilieka maisztrium su prakalbomis. Dainuoja arba bažnytiniai chorai, arba chorai vaikų, arba kartais szejp giesmininkai amatoriai. Prakalbas laiko kalbėtojai, kurių Amerikoje, tuom tarpu, reikia pripažinti, daug nėra, bet, rengiant tankiaus prakalbas, lietuviai ir kalboje kaskart labjau lavinasi.

Prie smagaus praleidimo laiko vakarais ir nedeldieniais reikia priskaityti ir skaitymus knygų ir gerų laikraszczių. Bet pripažinstame ir tai, kad procentas skaitanczių laikraszczius lietuvių Amerikoje da yra suvis mažas. Nedorėliai, ir dykunai sėdėjimą „saliunucose“, gėryną, pliovones, iszjuokimus, iszdrivijimus, apkalbėjimus, bliuznijimus, o kartais, želėk Dieve, ir pesztynes skaito už linksmiausias valandas, už smagiausią praleidimą laiko. Didesnėse kolionijose, kaip Shenandoahrij, pesztukai yra pasidalinę į rujas, kurios kartais neszioja brangius mums tautiszkius vardus: dzukų, kapsų....

Iš pikto nedorėlių pasielgimo kyla aresztai, provos ir pažeminimas lietuviszko vardo tarpe svetimtauczių. Sunku czion paduoti statistiszkas žinias, bet tyrinėjimai Pottsvillės ir Wilkes Barrių „courte“, te sdarystės namuose, parodė, kad jokia kita tautystė nesiprovoja teip, tankiai už menką ką, kaip lietuvininkai. Kersztas, yra įgimta lietuviszkom charakteriui silpnybė, kuri Amerikos lietuviams kasztuoja daug pinigų. Pennsylvanijos yra priežodis, kad „skvajeriai“ (vairtai) ir sudžios lietuviszkas (ir abelnai svetimtautiszkas) bylas nesudija kitaip, kaip tik liepdami užsimokėti pusiau kasztus.

Visokios kitokios piktadėjystės, — neužmokėjimas skolų, suktybės, apgavėjystės, vagystės, pirmiaus atsitikdavo recziaus, bet paskutiniam laikui vis tankiaus randa vietų tarp Amerikos lietuvių.

(Toliaus bus).

Szeduva.

Kauno gubernijoje yra dvi vietos, garsi linais: miestelis Svedasai, aplink kurį auga geriausi linai, ir Szeduva, kurioje daugiausiai linų parsiduoda.

Miestas Szeduva guli Sziaulių pavieta, ant upelės Nianulovės, kurį netoli už miesto įpuola į upę Daugyvėnė. Aplinkinės miesto lygios ir iš dalies pelkėtos. Už pusantro viorsčio nuo jo stovi stacija geležinkelio, einancio iš Radviliszkių į Kalkunus.

Apie pradžią Szeduvos jokios tikros žinios nėra. Vyskupas Volancziauskas raszo, savo „Žemaiczių Vyskupystėj“, kad pradžioje XVI-to šimtmečio buvo tai diktas miestas, didesnis už Sziaulius. Pirmutinę katalikiszką bažnyčią pastatė čia nežinia kas 1539 m., „kurią — kaip raszo Volancziauskas — karalius Zigmantas I apsciziai apdovanojo“ (Žem. Vysk. p. 40, kun. Matulaiczio išleidime). Dabartinė murinė bažnyčia, vardan Atradimo szv. Kryžiaus, likosi pastatyta pusėje XVII-to šimtmečio kasztais Žemaiczių starostos, Valavycziaus *).

*) Directarium Žemaiczių vyskupystės 1899 m. sako, kad bažnyčią pastatęs starosta Valavyczius 1542 m.; pagal veiklą J. Wolff'o: „Senatorowie i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego“ Žemaiczių starostomis nuo 1534 iki 1544 m. buvo: Radvilas, Janavyczius ir Bilevyczius; pirmu-

Pirm šimto metų ant Krekianavos ulyczios buvo liuteronų kirkė, nuo kurios vienog dabar pasiliko tiktai vienas sklepas; gyvenęs čia pirmiau pastorius persikėlė į Panevėžį, iš kur atvažiuoja vieną sykį ant mėnesio pas baroną Reppą, kurs savo dvare, teipgi Szeduva vadina-mame, dauoda vietą liuteroniszkai dievmaldystei. 1875 m. maskoliszka valdžia pastatė čia pravoslaviszką cerkvę už 7,000 rublių.

Nuo seniausių laikų Szeduva prigulėjo lenkų karaliams. Karalius Jonas Kazimieras 1654 m. dovanojo miestui Magdeburgo tiesas, t. y. suteikė tokį rėdą, pagal kurį miesczionys valdė patys savę, ir niekas į jų reikalus negalėjo kisztis, iszemus vieną karalių. Seimas 1661 m. tą privilegiją patvirtino, o karalius Mykolas 1672 m. suteikė miestui dar didesnes tiesas, sulygindamas Szeduvą visame kame su Kaunu. Tada buvo

tinis iš Valavyczių starosta pasiliko Hieronimas 1619 m., bet jis mirė 1636 m. Vienog „Kov. gub. vied.“ 1898 m. raszo, kad jis pastatė dabartinę bažnyčią 1640 m.; tiesa galėjo pradėti ją priesz savo smertį, o bažnyčia galėjo buti pabaigta apie tą laiką.

duotas ir ženklas Szeduvai: ant mėlyno lauko viengalvis mantuaniszkas arelis su vainiku ant galvos ir trimis lelijomis ant krutinės. Karalius Jonas Sobeskis 1679 m. patvirtino tą privilegiją ir prisakė miesto vyriausybei ją užlaikyti po bausmę 10,000 kapų lietuviszkių skatikų. Ant galo karalius Augustas II 1699 m. paliepė miestui mokėti duoklę ne į dvarą, bet tiesiog į karalystės išdą. Teip miestas ir darydavo iki 1775 m., tai yra iki laikui, kad Szeduvos starastystė perėjo į rankas Stanislovo Poniatovskio, Lenkijos ministerio finansų. 1792 m. karalius Stanislovas — Augustas, užtvirtinęs virszminėtas privilegijas, prisakė gyventojams mokėti kasmet 3,519 auksinų ir 4 skatikus miesto savinikui.

1798 m. Stanislovas Poniatovskis pardavė Szeduvos starastystę baronui Teodorui von — der Ropp'ui, bet su ta išlyga, kad jis pripažintu miestui 122 valaku ir 24 margus žemės ir kad nuo mieszczių neimtų jokių kitų mokeszių apart anų 3,579

auks. ir 4 skat., paskirtų karaliaus dar 1792 m..

1800 m. baronas Ropp apsimainė dalia žemės su miestu ir pasistatė sau dvarą už pusantro viorsto nuo miesto. Nuo 1873 m. mieszczių nustojo mokėti metinę czyžę, kuri dabar i-znesza 537 rublius, už ką prova terp jų ir Ropp'o traukiasi ligsziol.

Seniai pasakojo, kad dar pabaigoje XVIII-to szimtmeczio ant kauriojo Niauduvos kranto stovėjo pilis, prigulėjusi seniau Lietuvos kunigaiksziams, o paskui Stanisloviui Poniatovskiui. Dabar vienog nuo jos, pasiliko tik tai dalis alejos — savastis p. Noreikos. Ties tuo paciu daigtu gulėję katalikiszkos kapinės; ant tos vietos dabar gyvena žmonės.

Pagal paskutinį visatinį suraszą Szeduva turėjo 4403 gyventojus *), isz kurių vyrų buvo 1892, o moterų 2511; katalikų buvo 1612, pravoslavų 33, starovierų 12, liuteronų 31 ir žydų 2695.

*) 1857 m. gyventojų buvo tik tai 2357.

L i t e r a t i s z k a D a l i s .

KONRADAS VALENRODAS

Istoriszka pasaka.

Isz lietuviszkių ir prusiszkių dėjų.

Paraszė AD. MICKEYČIUS,

Sutaisė lietuviszka J. JONAS.

— O —

Lietuviškoji tauta, susidedanti iš trijų giminų — lietuvių, prūsų ir latvių, neskaitlinga,

apgyvenusi mažoką, ne per daug derlingą žemės plotą, ilgai Europai nežinoma, apie trylik-tame šimtmetije užpuoliniais susiedų buvo iššaukta prie vikresnio gyvenimo. Kada pruai puolė po ginklu tautonų, Lietuva, išėjusi iš savo miškų ir klampynių, naikino kardu ir ugnia aplinkines viešpatystės ir veik pasidarė galinga visoj šiaurėje. Istorija da gerai neišaiškino, kokiū budu tauta, teip silpna ir teip ilgai kitiems vergavusi, galėjo išsyk atsispirti ir padaryti pavojinga visiems savo priešams, iš vienos pusės vesdama nuolatinę kruviną karę su Brolyste Kryžiokų, iš kitos plėšdama Lenkiją, rinkdama danį nuo Didžiojo Naugardo ir nusismelkdama net teip toli, kaip pakraščiai Volgos ir Krymo pusiausaliai. Garbingiausios valandos Lietuvos istorijoje pripuola ant laikų Algerdo ir Vytauto, kurių valdžia plėtėsi nuo Baltųjų iki Juodųjų marių. Bet ta didelė Lietuvos viešpatystė, per daug greitai išaugusi, nespėjo išdirbti savije vidurinių spėkų, kurios yvairias jos dalis jungtu ir gaivintu. Lietuviškoji tautystė, iškrikusi po teip plėčius plotus, pragaishino savas ypatybes. Lietuviai pavergė daugelį rusiškų genčių ir įėjo į politiskus prietikius su lenkais. Slovėnai, jau nuo seniaus budami krikščionimis, stovėjo ant augštesnio laipsnio civilizacijos už lietuvius, taigi, nors pamušti arba užgrąsinti Lietuvų, nuolatinia savo įtekmė moraliskai igavo viršų nors ant galingu, bet nekrikščioniškų savo slogintojų ir juos prarijo, kaip daleiskim kyniečiai totoriškus antpuolėjus. Jagelionai ir jų galingesni vasaliai susilenkino. Daugelis lietuviškų kunigaikščių Rosijoje priėmė rusišką tikėjimą, kalbą ir tautystę. Tokiu budu Didī Lietuvos Kunigaikštystė paliovė buti lietuviška, tikroji lietuvių tauta pasijuto beėsanti senoviškuose savo rybuose; lietuviškoji kalba paliovė buti kalba dvaro ir galiunų, o užsiliko tiktai terp prastunėlių. Lietuva duoda akyvą paveizdą tautos, kuri pranyko didybėje savo laimikio. Kaip mažas upelis po greitam patvynimui, kad nusenka, ir plaukia siauresnia nei

pirmai vaga.

Keletas amžių jau dengia atsitikimus, kuriuos čion paduodu: prasiitraukė nuo politiškos scenos gyvenimo Lietuva ir jos didžiausias prešas Kryžiuokų Brolystė; prietikia aplinkinių tautų suvis persimainė; reikalai, kurie iššaukė čion aprašytą karę, jau užgeso, išnyko; net tautiškos dainos neužlaikė jų atminties. Lietuva jau yr' visa praeitėj; jos dėjos tame dalyke suteikia laimingus tematus del poezijos, ir dainius, apdainuodamas atsitikimus anų laikų, privalo užsiimti vien tik historiškais faktais, vien tik įsigilinimu į tuos dalykus ir artistišku anų apraszynu, nekviesdams suvis pagalbon norą užinteresavimo arba mados. Tokių temų liepė jieškoti Schuelleris.

Was unsterblich im Gesang soll leben,

Muss im Leben untergehen.

„Kas tur gyventi giesmėje, privalo išnykti gyvenime”.

A. MICKIEWICZ.

Konradą Valenrodą bandė versti į lietuvišką kalbą. Dagilis, kurs, užbaigęs savo darbą su pabaiga III giesmės, atspaudino kniželėj Lietuviškas Šiupinis, Tilžėj, 1891 m.. Beveik tame pat laike, ar kiek anksčiau, apie 1885 ar 1886 m., K. Bukavietis parengė teipgi pirmą dalį Konrado Valenrodo, užbaigdamas ant Balados Alpuharos, išėmus Pasaką Vaidilos.

Populiariška giesmutė „Vilija upių Lietuvos motina”, nežinomo man vertėjo, nuo seniai jau yra pasklidusi Lietuvoj, rankraštinose. Toliaus, apart Bukaviečio ir Dagilio vertė „Viliją” Mairionis (Pavasario Balsai, p. 4).

Rengdamas šį vertimą, prisipažinsiu, kur galėjau, naudojausi iš nuveikto jau mano pirmakunų darbo, ypatingi iš Bukuviečio, kursai savo vertimą teikėsi maloniai man prisiųsti, su kuriuom beje jau ir pirmiaus buvau susipažinęs. Inžangoj, pirmoj ir antroj giesmėj, išskyrus Himną ir Viliją, trečioj giesmėj, išskyrus Giesmę iš Bokšto ir beveik visą dialogą Alfo ir

Aldonos, ketvirtoj giesmėj ir Baladoj Alpuharos daug ailučių ir išlisy perij dū gyvai, kartais su visai menkomis pertaisomis, paėmiau iš to vertimo. Iš Dagilio galėjau panaudoti tik kelis rymus. Iš keturių minėtų vertimų Vilijos, tik du rymus paėmiau iš Bukaviečio. Vaidilos Pasaką, pradėjus man versti, laimingai į patį laiką prisiuntė išvertęs V. Kapsas ir tą įbrukau į vertimą Konrado Valenrodo be pertaisos, kad neveiktume vieną ir tą pat darbą po kelis kartus.

Jr. Jonas.

I N Ž A N G A .

Šimtmetis bus, kaip minykai tantonų
Šiaurės stabmeldžių kraujuos braidė, pludo;
Pavergtas prusas jų tapo į alonų,
Arba pabėgęs į Lietuvą sprudo;
Nors vokiečiai jį, be žemės, be manto,
Da vijos', gaudė ik' Nemuno kranto.

Nemun's Lietuvą nuo Prusijos skiria:
Ant vieno krašto žvilg' bokštai žinyčių,
Dievai vaidinas' po šventąją giria,
Ant kito — styri statyt's del patyčių
Krikščionių kryžius, guodojams tautonų,
Pečius išskėtęs, viršum dangų remia,
Tarytum nori paglemžti pagonų
Gyvastį, lobį ir visą jų žemią.

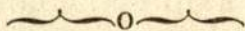
Šioj pus' lietuviai į kryžių veižd' bailiai:
Risių kaupokai, juodų meškų kailiai,
Lankai prie šono; jiešmų pundai karo
Už pečių; — tiria ką vokiečiai daro.
Kitoj pus' stukso ant arklio kryžiokas,
Plienu apkaltas, ant galvos šašokas,
Ražančiaus žirniai vienoj rankoj rieta,
Kita, liuosaja, užgrudžia muškietą.

Abeji stato sargybą prie brastų.
Nemune, girtas kitkart už viešybę,
Kaip kilę bočiai tautos išsigastu,
Kuriuos senovėj vedei į vienybę,
Kad tokį kerštą, atgiežą išvystu,
Dabar, vaikams jų, tapai slenksčiu grabo,

Ant kurių, jeigu tavę peržengt drištu,
Verguvės pančiai arba mirtis kabo.
Apyniais krantas lietuvių dabinas';
Tie, kad pamato prusišką kupolę,
Per šakas karklų, per vandenio žolę,
Kaip seniaus slenka prie jos, vejas', pinas',
Perplaukia sriovę vandenų giliausią
Ir kitoj pusėj jungias' su mieliausia.
Teip ir lakštangės iš Kauno beržyno
Su savo broliais Nuleidulių kalno,
Paprasto laikos' gyvenimo valno,
Atmonių, kerštų, giežų nepažino.
Dienai beauštant, terp savės čiulbėsį
Linksmą, malonų lietuvišką veda,
Kad saulė švinta giraičių pavėsij,
Jie lizdus veja ir džiaugsmą sau žada.

Teip žolės, pauksčiai, o kaip elgias' žmonės?
Prusų, lietuvių giminystė kraujo
Užmiršta tapo, bet jausmai malonės,
Sujungs, suvienys ją kartą iš naujo.

Nemune! veikia sudrumas tavo tyrą
Vandenį kojos, ką neš' ugnį, marą,
Krantams, del girių ką pelnė pagyrą,
Kirmėlę Poklius atsiunčia negerą.
Žalią vainiką tavųjų krantelių
Toj geležiniais dantim, kirviu, pjuklu
Plėšys, o spiečių čiulbučių paukštelių
Gąsdins iš sodų trenksmai iš pabuklių.
Ką rišo juosta šventa, prigimtinė,
Viską sutraukys gieža terpgentinė,
Viską sutraukys; — bet širdys meilingos
Ties vilties siulą vėl be jokių klinčių
Prie jautrumo stygos maloningos
Ir vėla rišis giesmėj vaidiliučių.

I.

RINKIMAI.

Marienburgos bokštuos varpai gaudžia,
Kanuolės, bugnai visur dunda, griaudžia;
Laimingą dieną kryžiokai sulaukia,

Komturai, broļiai ī sostpilī plauķia,
Kur susiēķē ī šventā draugijā,
Mislimi Dvasios šventos pamokinti,
Tartu, kam perduot mei-trū kalavijā,
Ant keno kaklo kryķiķ ņķķabinti?
Dienā ir ķitā tos rodos pratysō,
Lyķiķ didķiunū ve daug atsirado,
Bet ķtai, ant galo, īķ jū burio viso
Paima virķū durybēs Konrado.

Prusuos svetys ķis, neseniai atēķēs,
Uķtat Europoj plaķiai pagarsēķēs:
Maurus kad gaudē terp kalnū Kaķtiliķ,
Ar Otomanā nuplauķdē pas Niliķ,
Visur pirm's, nuķķij, ant nurū, prie vaitū,
Pirmas, kad ķurēķ priēķū laivus stvertu
Ir ant turnieķū, ķei stoj' ī paskirtis,
Jeigu atvoķē ankakti nuo veido,
Nieķas n'īķdrīso ilgai priēķ jiķ spirtis, —
Visi ķam pirmā vainiķā apleido.

Nevien prie tikslo ricieriķ ķariauno,
Bevaldant ginklā, but pirmu pataikē,
Christaus prisakymus, dorā, īķ jauno
Labķausiai pildē, aķtrīausiai ņķķaikē.

Tarpe dvarēnū neatsiķymēķo
Nē mandagumais ķodķiķ, aps'ēķimo;
Del pelno, tuķķio garbēs iķķijimo
Baronams' ginklū neķarsan dinēķo.
Klioķtorīaus murams paķventēs jaunystē,
Atmetēs šlovē, turtus, ņrēdystē;
Nieķino teipķi guodoneķ, pagyrā,
Giesmes minstreliķ, maloninē lyķā...
Nieķ's Valenrodo nesiek' šaltā širdi;
Zvilķis groķybēs viliot jiķ nemoka:
Juoko, ķiulbēsiķ, ulbēsiķ negirdi, —
Anie nuo ķo, ķaip nuo uolos atšķoka.
In skaisķius veidus ķiurēti nemēķo.
Nuo meiliķ ķodķiķ ķuotolīausiai bēķo.

īķ prigimimo neķautrus, atšķales,
Ar ķaikai metū jiķ perķeitē baīīai?
Kas ķin'? tik noksta, ķaipō vuogōs vaisīai,
Vystantis veidas ir plauķas pabalēs.

Asti adynos, kad jojo saužinę
Budin' linksmybė aplinkinio svieto,
Lygiai, kaip juodą patamsą naktinę
Veid's mėno, saulės šventybėm's aplieto.
Tad noriai randas' terp jaunų draugijos,
Kalboj dvarėnams aštriais žodžiais šaudo,
Juokas, nors šaltas, veiduos atsispaudo.
Moterų lalo tada net nebijos'
Mergytėms barsto saldžių žodžių spiečius,
Kaip vaikams vuogas arba vištoms kviečius.
Valandos tokios retai atsitiko,
Gritai jos nyko, vėl liudnum's apnyko
Jeigu tik žodis nors vien's buvo tartas
Ne po jo noro, — kitiems mažai vertas.
Žodžiai: tėvynė, žadėjim's nieliausia,
Karės kryžiuočių minėjim's, jo širdį,
Labjaus' užgauna, sujudin' smarkiausiai.
Atmeta viską, kad tuos žodžius girdi.
Užkreipia veidą, lyg ko išsigąsta,
Vėla slaptose mislyse paskęsta.
Gal but, guododam's daugiaus pašaukimą,
Zemės saldybių užgynė sau skonį,
Vieną pasaulėj tur' tik sutvėrimą,
Su juom tik vienu draugauti maloni,
Yra tai pilnas dorybių, jau senas,
Zilas minykas, vadinąs A l b a n a s .
Jis Valenrodo kiaurai mato širdį,
Paslėptą kalbą jo saužinės girdi.
Ir po mirimo tas skaitos' už gerą,
Kurs su šventais čion užlaiko sandarą.

Taigi komturai, vadai suėjimo,
Iš Valenrodo viso aps'ėjimo
Besvarstą — drąsą, svarbą jo dorybių,
Nuopelnus, bubą, atranda ir kliutį.
Tiesa, nemyli jis svieto tuštybių,
Girtų draugystėj neapkenčia buti,
Bet nuliudimo, širdgraužų adyną
Kambaryj savo vienas užsidaro
Ir pats vien's savę stikleliu ramina.
Veidas, prigesęs nuo vyninio garo,
Rausta, aigyja, skaistum's atsigauja,
Akys nušvinta ir vėl žaibų ugnį
Svaido, skandina į mislių bedugnį.
Nuduoda tuokart vėla smarkų, jauną,

Dusavim's eina šalin iš krutinės,
Akyse ašaros sužib' perlinės,
O pirštai griebia už kanklių, už stygų
Kad išliet žodžiuos jausmą širdies dygų. —
Gausiai iš lupų liudna giesmė teka,
Stygos aiškiaus da už jo lupas šneka.
Gana išgirst kartais, kanklės kaip gaudžia,
Mutyti dainių, kad dainą suprasti:
Tokie jausmai veiduose atsispaudžia,
Rodos giliausias paslaptis nor rasti.
Kągi jis gieda? Ko ašaros byra?
Giesmė sujūdin'ts, terp širdies jautimų,
Vaikos' jaunystę po praeitės tyrą
Kur dvasia jojo! — šalį atminimų.

Zaidžiant, nors pištai jo virb', stygos kaukia,
Balso linksmybės iš kanklių n'įsitraukia,
Stygos paeiliui terpu pirštų pinas',
Visos, balsai jų visų aiškiai girdis',
Su jojo širdžia klausytojų širdys
Lygiai vienokiais jautimais dalinas',
Vien tiktai vilties jautimą nodiojos išskyrus,
Toj tik linksmybės styga tyl' numirus.
Kad jį teip vieną besėdint užtiko,
Brolius nesyki permaina užgavo:
Tuoju kaip iš miego pašokęs supyko,
Pertraukė giesmę, rankomis mosavo,
Kaž' ką Albanui kalbėjo ištyko,
Keikė, grąsino, tai juokės, dusavo,
Kareivius šaukė, prisakymus leido.
Tai vėla rimo ir mainės' ant veido.
Bijosi broliai, — reikia tad' Albano,
Tas vien's Konrado paslaptis numano;
Zodį kad taria, akimis pažiūri,
Kalboj ir žvilgių tokią galę turi,
Kad tuoju ant veido atmainą padaro,
Ruškana, tamsą nuo kaktos nuvaro,
Karštį krutinės susyk atvėdina
Ir kaitrią ugnį akių prigesina.
Teip ant pinklionių, kad užveizda liuto
Riciėrius karės, ponus, pones dvaro
Sukvietęs, štangas nuo durių pradaro,
Bestija, liusa kad ėsant pajuto,
Stoja, užbaubia, net ausis suspengia,
Vyrai pabugsta, moters akis dengia,
Užveizda vienas su reta drąsybe.
Akis įsmeigęs į ją
Ir savo dvasios paslėpta galybe,
Kaip ant pavadžio žvėries galę turi.

(Toliaus bus).

Balsai iš Tėvynės.

Da apie dainas ir Pasakas.

Ant mano atsiszaukimo, kad broliai rinktu ir prisiųstu lietuviszkas dainas; paklausė ir prisiuntė šie: Jonas Kerszulis iš Scranton, Pa. 5 dainas. A. Gauba iš Traverse City, Mich. apie 45 dainas. Vincas Rudzinskas iš Scranton, Pa. 9 dainas.

Kuriems visiems už suteiktą pagelbą szirdingai aczin.

Rinkkite, broliai, dainas ir toliaus! Rinkdami raszykite tokioj tarmėj, kokioj jas Lietuvoj dainuoja.

Nuo Europos lietuvių asz tikiuosi tame dalyke daugiaus pagelbos, nei nuo lietuvių Amerikos, kuriems rinkimas dainų prisieina daug sunkiaus nei Europiecziams.

KUN. J. ZILINSKAS.

Dr-as. . Basanavyczius atsiszaukia per lietuviszkus laikraszczius į lietuvius, praszydamas, kad jam prisiųstu suraszę lietuviszkas Pasakas. Jis iszdavė neseniai vieną svarbų pasakų rinkį, o dabar renka antrą pasakų knigą. Siųskite jam pasakas ant szitokio adreso:

Dr. J. Basanavicz,
Varna, Bulgaria.

Taigi, malonus Lietuviai, ypatingai tie kurie daug laiko paszvenceziat ant raszymo be jokios naudos apjuodinanczių korespondencijų, czion yra del jusų dirva, ant kurios galite atgabenti didelę naudą lietuviystei ir abelnai makslui, nes senoviszkas pasakas renka ir jomis gėrisi mokyčiai vyrai. Kol musų proseniai neturėjo raszto, nemokėjo savo mislis iszreikshti ant popieros. sudėdavo dainas ir pasakas ir perduodavo jas kitų atminčiai. Taigi, dainos ir pasakos yra tai pirmutinė, brangi dalis musų lietuviszkos literatūros. Tegul sządien bet koks mus lietuviszkas rasztinikėlis bando sudėti tokias dainas, kaip yr' musų senoviszkos dainos, padėkim, kad ir tokias, kaip „Sėjau rutą“, arba „Putinėlis“ arba „Szėriau žirgelį“ ir kitas panėszias!

Pažinę todėl mus dainų ir pasakų vertę ir turint vyrus, kurie prisizada jas sudavadiinti ir atspaudinti; privalome rupintis, kad nė viena dainelė nė viena pasakėlė ne pranyktu.

Kaip buti lojaliszkais?

Nekurie iš lietuvių, ypatingai gerais ir persekioja savuosius arsziaus turėdami kokį urėdą po maskoliaus už pacizus maskolius. Jie, supranvaldžia, nori pasirodyt maskoliui tamas dalykas, padaro saviszkiu

daugiausiai blėdies, nes pažinsta žmonių prietikius, o kartais žino ir paslaptis, ir maskoliai, atradę tokius, stengiasi kiek galėdami iš jų pasinaudoti, paskui, kaip „niego-dejev“, paspiria šalin. Laike šių paskutinių persekiojimų Lietuvoje, kiek tai tokių lietuviškų išgamtų padavė pagelbą maskoliams? Atsirado lietuviai išdavėjai ne vien tarp urėdininkų, mokintojų, bet ir tarp vaitų ir rasztninkų, net tarp szalty-szių, net tarp prabaszczių, kuriuos valdžia ir laiko už urėdinikus. Ką tokie išdavėjai ir pagelbininkai mūsų tironų naudojo? Szunies kaulą, judosziaus grąsžį, o paskui paniekimą pas paczius maskolius.

Daleiskim tu ēsi urėdininku, turi paczią, vaikus, nori turėti kąsnį duonos, tai turėk! Nenori prisidėti prie atgaivinimo mūsų tautos, nepri-

sidėk! Buk tada sau urėdininku, buk žmogum, ale nebuk išdaviku ir judosziumi.

Arba kaip vėl išaiszkinti tokį atsitikimą, kaip ve kad apraszo „Ukinikas“ apie Szaukėnų (Kauno g.) kanauninką kun. Rusteiką. Tas kunigas, numirus caro broliui, pats nekviestas ir nepraszytas liepė skambint varpais, giedojo exkvijas ir uždavė už jo duszią žmonėms poterius, užmirszdamas suvis, kad katalikų bažnycezią uždraudžia melstis už mirusius kitvierius. Ką toks senis kun. Rusteika nori gauti nuo maskolių per szį pasigerinimą? Ką nori gauti kiti Lietuvos kunigai laižydami maskolių letenas? Jug kunigų urėdas Lietuvoj yra nuo maskolių da menkai prigulmingas, pagalios kunigai turi buti kareiviais Christaus, o ne maskolių valdžios.

Parceliacijos komisija.

Gavome žinią, kad Kauno gub. susitvėrė parceliacijos komisija. Nupuolus žemdirbystei Lietuvoje daugelis ponų likosi priverstais parduoti savo dvarus, o kad bajorams katalikams, kaip žinoma, nevalia pirkti žemę šiaurvakariniam krašte, delto dvarai tankiausiai pareina į rankas maskolių arba vokiečių. Norint užtai užlaikyti lietuvišką žemę lietuviškose rankose, prisieina pardavinėti dvarus mažais sklypais prastiems žmonėms, kurie dar gali pirkti žemę, bet nedaugiau, kaip 60 desiatinų. Vienog tokiose sąlygose ir maskoliai gali išiskverbti į tarpą lietuvių. Kad atstumti maskolius, ir susitvėrė virš minėta komisija.

Jos užduočia yra sujieškoti parceliuojamiems dvarams pirkėjus, šiems išsirupinti leidimą pirkti ir atlikti kitus formaliskumus. Komisija jau pradėjo darbą. Savinikas Šiaulių Ekonomijos, gr. Zubov, pasiryžo išparduoti dalį savo turtų, bet nors pats maskolius ir pravoslavus, vienog nenori, kad jo turtai papultų į rankas maskolių. Rupinasi delto, su pagelba parceliacijos komisijos, parduoti savo žemę lietuviams arba latviams.

Tokia komisija buvo jau seniai reikalinga. Nuo valandos savo užsiamezimo, gauna ji daug užprašymų pagelbėti. Tikisi ji turėti daug darbo, ypač kad dabar ir bajorai gali pirkti 60 desiatinų žemės.

Vieta parodai.

Vieta išstatymui nuomonę kas link to, iš kokio gymusų literatūros ant venimo sferos geriausiai būtų paimti Terptantiszkos Paroti paveikslą etnografiskai grupai, dos Paryžiuje gavome koki parėdai ir iš kokio krašto etnografiskame skygeriausiai tikų aprėdymui figurų, riuje 13 d. Spalnio. Viekas da galėtu but išstatyta drauge tos užteks ne tik išstatymui mus literatūros, bet ir etnografiskos grupos, teip kad bus galima įrengti visą lietuviską skyrių. 18 d. Spalnio bus padarytas formaliszkas sutarimas su prezidentu etnografisko skyriaus Dr. Hamy. Duodami apie tai žinią, praszom Parodos Komiteto Amerikos išreikszti savo Pinigus \$25,00 ant išsiuntimo delegato į Paryžių gavome. Europos Komitetas.

Paskutiniame laike p. Daumantas pranesza, kad Etnografiskos Francuzų parodos komitetas dauda mums pasirinkti vieną iš dviejų vietų: iš lauko, ant muzėjo terasos (didumo 160 keturkampių metrų) arba viduje, priešzakyje didelės salės (5 mastai ilgio ir 2 ploczio). Pirmoje vietoje mes galėtume padaryti pilnutėlę parodą lietuvių gyvenimo, bet vien įrengimas tos vietos kasztuotų apie \$200 dol.. Padarymas figurų kasztuotu apie \$400 dol. Kitokių visokių

kasztų pasidarytu da bent vėl tiek, t. y. apie 600 dol., viso apie \$1,200 dol., neskaitant nusamdymo užveizdėtojaus arba sargo laike 6 mėnesių. Antroj dalij mes galėtume išstatyti tik mažą parodėlę.

Man rodosi, būtų geriaus, kad rinkti aną pirmąją vietą. Daug pavienių lietuvių ir draugysčių da ant parodos reikalų nėra aukavę, be abejonės nepasigailės kiek paaukauti, ir mes, Diev's duos, reikalingus pinigus surinksime.

Kun, J. Zilinskas.

Tėvyniszka Kronika.

§ Virbalis, aplinkui Luckaimi per Zolinę buvo visur išlipinti atsiszaukimai „Broliai Lietuviai“. Atsiszaukimus tuos tai szia, tai ten da kasž' kas vis po Lietuvą lipdo.

§ Inkarių-minia szimet: iš Kauno gubernės paims 4205, iš Vilniaus gubernės 4188, iš Gardino gubernės 4266. Tiek Lietuvos jau-

nų vyrų turi szimet eiti tarnaut maskoliams.

§ Zemaitiszki arkliai yra nuo seniai pripažinti visų už geriausius arklius. Tą pripažino ir maskoliai ir dabar pati valdžia keta parengti žemaitiszkų arklių veisimo vietą, kur nors Sziaulių apsgardoj.

§ Vilniuje, netoli Vilcikos

namus dėl bepročių jau pradėjo statyti. Tilps ten bepročiai iš visos Lietuvos. Vietos bus dėl 1200 ypatų.

§ Vilniuje ant direktoriaus mokslo apskriečio, vieton Sergiejevskio, atėjo nekokis Popovas. Tas apgarsino, kad Vilniaus mieste noris tuoj užvesti vakarines mokslo nes dėl suaugusių. Pradžią butu gera, tik kokia bus pabaiga?

§ Aukų ant baduojančių maskolių draugystė Raudonojo Kryžiaus surinko viso 21,736 rub.. Katalikai, ypatingai lietuviai, ba Lietuvoj buvo aukos renkamos bažnyčiose, surinko apie pusę tos sumos. Rau-

donojo Kryžiaus draugystė iš tų pinigų 1,525,33 kp. nusiųtė baduojantiems (bent teip garsina), o 6,411, rub. 33 kp. pasilaikė savo kasoje ir tuos pinigus apvers, (žinote Draugystę Raudono Kryžiaus!) ant platinimo pravoslavijos tarp lietuvių. Dabar matote ant ko rinko lietuviai savo bažnyčiose aukas.

§ Vilniuje caras milaszir-dingas daleido pastatyti paminklą Katarinai II, iš neprivertusių aukų. Vilniuj bus paminklas Muravjevui didžiausiam budeliui, ir Katarinai, didžiausiai nedorėliai, kaip ją patys maskoliai vadina.

Kratos ir areštai.

† Sziauliuose yra dabar naujas žandarų pulkaunikas Szeviakovas, atkeltas iš Panevėžio. Tas visą policiją įbugdė ir kur tik kas kiek, tuoj daro krata, o vis dėl tų lietuviszkų knygų.

† Sziauliuose 20 d. Rugpjūčio ant gelžkelio buvo suimtas Jonas Gadeika. Policija jį pažvelgė tame, kad buvęs yra susipažinęs su lietuviszkų knygų nesziotėjais, sėdi Sziaulių kalėjime.

† Sziauliuose buvo krata pas tarnaitę vietinio paeztoriaus. Apskundė paeztos sargas, kad pri-lūkanti lietuviszkas knygas. Nerado nieko.

† Ukmergėj, arties Ukmergė, buvo krata pas A. Liogį. Krėtė žandarai su virsziniku. Nerado nieko.

† Ukmergėj žandarai krėtė pas Knystautą, kuris, kaip žandarai spėja, užsiima knygu gabenimu.

† Pakuonije (Starap. pav.)

A. Bajoraitį, saviniką krautuvės Pakuonije, pas kurį pernai buvo krata ir pas kurį rado keletą lietuviszkų knygelių, apsudijo ant trijų mėnesių kalėjimo ir ant vienu metų poselenijos kitoj gminoj, po priežiūra policijos.

† Pakuonije, kun. Szmulksztį, pas kurį buvo krata tuom pat laiku, ką ir pas Bajoraitį, maskoliai nusudijo ant dviejų metų poselenijoje Maskolijoje, nors pas kun. Szmulksztį nerado nieko, apart jo ranka rasztų lietuviszkų pamokslų. Apsigyveno kun. Szmulksztis Odesoje.

† Virbalio (Vilk. pav.) apygardoj, Luckaimio ukinikas Juozas Kuras atsėdėjo 9 paras kancelarijos kalinyj už tai, kad žemskis rodo pas jį du senu kalendoriu.

† Ties Naumiesczių per izdavimą papuolė į žandarų rankas Juozas Kancelieris, kurio žandarai jieszkoję jau nuo kelių metų.

† Kalvarijos kalėjime Ja žinas ir keli kiti.

sėdi Rimsza, kurį gąsdina visokiais § Laikraszečiuose skaitome, kad budais, kad viską išduotu. Baltu- maskoliszkoji valdžia ant Prusų ir sis, išsėdėjęs du mėnesiu likosi Lietuvos parubežio rengia pastatyti paleistu, po priežiūra policijos (žiu- augsztus medinius boksztus, isz ku- riek n. 9 Tėv.). rių parubežiniai sargai dabos einan-

† Apie Szaulius lietu- czius isz Prusų, ir per telefonus viszkas klausymas labai visus užima. duos tuoj žinią į kamaras. Stulpai Zandarai ir visa maskoliszkoji val- tokie busę pastatyti: terp Eitkunų dzia szėla teip kaip pernai apie Sta- ir Kinderveiczų, terp Rarakiemų, rapolę, Suvalkų gub.. Ponialiai Szaptų ir Stertų. Maskoliai gal da- ir lietuvių neužkenczia, terp tų yra ryti, ką nori gal sergėti, kaip nori, žinomas nekakis Rimkevyczius, kurs kontrabanos lietuviszkų knigų jie darbuosi del maskolių, antras Hurt- nesustabdys.

Vietinė Kronika.

¶ Pranas Petrusėvy- czius, paeinas isz Keidainių buvo prakalbos. Kalbėtojai buvo (Kauno gub.), iszkelevės po 1830 m. dr-ra Sliupas, Grinius, Pukas ir P. lenkmecziui į Ameriką, įstojęs į Lapas. Isz įžangos surinko \$24,20 Amerikos karių-minią ir už kokius c. Gryno pelno \$9,34 c., isz kurių ten atsižymėjimus gavęs didelius žė- \$5,34 c. paskirta ant Paryžiaus pa- mės plotus palei upę Mississipi. rodos, \$4,00 ant nukentėjusių už lie- 1836 m. jis buvo užmusztas karėje tuvystę. su Mexika. Palikęs didelius turtus

¶ Philadelphiaj, d. Spalių vietinė Susiv. kuopa parengė bankoj. Procentai tik visų tų turtų koncertą ir balių ant naudos Pary- siekią dabar į 4 milijonus. Kauno žiaus parodos. Koncertas ir balius advokatas D. Bociarskis apsiėmęs atsiliko vietoj isz puikiausių Phila- tuos turtus giminėms atjieszkoti už dos salių. Ypacz koncertas buvo 20 procentą. Užpereituose metuose puikiai atliktas. Kalbėtojai buvo macziausi su Petrusėvyčiaus succe- tik vienas — kun. J. Zilinskas. soriumi Mt Carmiuose, Pa, kuris rodė

¶ Chicagoj, 5 d. Lapkri- apie tą sukcesiją laiszkus nuo gim- czio Simano Daukanto draugystė pa- nių ir sakėsi atėjęs į Ameriką jos rengė apvaikscziojimą metinės szven- ties Simano Daukanto su prakalbo- jieszkoti, bet menkai kas jam tikėjo, mis, dainomis ir muzika. Keletas tės Simano Daukanto su prakalbo- dirba jis mainose. Dabar „Lietuva” mis, dainomis ir muzika. Keletas sako, kad iszskaicziusi apie tai ru- draugysezių ėmė dalyvumą. siszkuose laikrasziuose, taigi matyt, kad yra tame dalis teisybės.

¶ Brooklyn, 6 d. Spalių buvo prakalbos ir balius ant naudos Paryžiaus parodos. Kalbėtojai bu- vo kun. Zilinskas, pp. Chmielianc- kas, Radzevyczius ir Stagaras.

¶ Brooklyn, 8 d. Spalių buvo prakalbos. Kalbėtojai buvo dr-ra Sliupas, Grinius, Pukas ir P. Lapas. Isz įžangos surinko \$24,20 c. Gryno pelno \$9,34 c., isz kurių \$5,34 c. paskirta ant Paryžiaus pa- rodos, \$4,00 ant nukentėjusių už lie- tuvystę.

¶ Philadelphiaj, d. Spalių vietinė Susiv. kuopa parengė koncertą ir balių ant naudos Pary- žiaus parodos. Koncertas ir balius atsiliko vietoj isz puikiausių Phila- dos salių. Ypacz koncertas buvo puikiai atliktas. Kalbėtojai buvo tik vienas — kun. J. Zilinskas.

¶ Chicagoj, 5 d. Lapkri- czio Simano Daukanto draugystė pa- rengė apvaikscziojimą metinės szven- tės Simano Daukanto su prakalbo- mis, dainomis ir muzika. Keletas draugysezių ėmė dalyvumą.

¶ Pittstone, 17 d. Spalinio susitvėrė Blaivystės Draugystė ma- žų vaikų ir mergaiczių.

¶ Scrantone, 12 d. Spalinio buvo balius ir buvo leidžiamas ant laimikio laikrodėlis. Gryno pelno

atliko 104 doleriai, iš kurių \$68 lietuviai paskyrė Paryžiaus parodai, o 36 dol. kankitiniamis.

¶ *Gilbertone*, Pa. Sasi-tvėrė d. 15 Spalių Tėvynės Myl. D. kuopa. Draugų prisiraszė 13.

¶ *Pittstotno*, Dr-ė Blaivys-tės parengė prakalbas 30 d. Spalių.

¶ *Kun. A. M. Milukas* už dovaną, kurią padarė Tėvynės My-lėtojų Dr-ei knygomis tapo apgarsin-tas garbės sąnariu tos draugystės.

Prusu Lietuva.

Kriokavos lenkiskzas laikrasz-tis „Czas“ apraszo Prusų Lietuvą. Rubežius Prusų Lietuvos tas laik-rasztis paduoda taip: sziaur-vaka-riuose pirmu isidavusiu vokiszku punktu yra kaimas *Nimmersatt* (Nepri-otintas), kuris tai vardas labai charakterizuoja godžius vokecių norus. Pietuose, minėti-nai Geldupės pavieta, lietuviszkasis gaivalas maiszosi su mozuriszku. Grynai lietuviszki pavietai Prusų Lietuvoj, pagal tą laikrasztį yra szit- tie: Klaipėdos, Szilokarcziamos, Tilžės, Ragainė, Pilkalnio ir Stalu-pėnų; trijuose kituose: Gumbinės pavieta, Instrucio ir Volanos (?) gy-

vena lietuviai maisztrium su mozu-rais. Vokiecių iszduota statistika, ne visados teisinga, skaitlių Prusų lietuvių paduoda ant 130,000 (patys lituviai skaito į 200,000). Vokiecių Prusų Lietuvoj esą tik 15 procentų. Apie apszvietimą ir kultūrą Prusų Lietuvių tas laikrsutis atsiliepia la-bai meiliai, o patį krasztą vadina puikiu, romantiszku.

§ *Karaliaučius* yra dabar jungiamas su mariomis kanalu. Ka-nalas 21 pedos gilumo, bus pabaig-ras 1901 metuose. Užbaigus tą ka-nalą Karaliaučius paliks marių, por-tu, kas labai prisidės prie jo pasikė-limo ir visos Prusų Lietuvos.

Lietuviai Anglijoj.

Londone szįmet apsireisz-kė nesutikimas tarp lietuvių ir len-ku. Lietuviai skundėsi vyskupui ir norėjo suvis nuo lenkų atsiskirti. Vyskupas lietuvių balsą iszklausė ir

davė atgalios jiems kunigą Bakanau-ką, kaip kun. Lecherto vikarą, ku-rį pirmiaus nuo jų buvo atėmęs. Ku-nigas Bakanauckas mokas biskų lie-tuviszka.

Afrikos Lietuviai.

Transvaliujė, kur da-rties yra karė su anglais, mieste Johannesburge yra apie 300 lietuvių, skaito jie Amerikos liet. laikrasz-czius. Matydami, kad mes renkame aukas ant Paryžiaus parodos ir tarp

jų radosi dorų lietuvių, kurie surin-ko tarp savo viengenczių 5 svarus sterlingų ir 5 szilingus, tai yra \$25 dol. Amerikos pinigais. Lai Die-vas laimina už tą dovaną Johannes-burgo lietuvius.

Isz Latvijos.

Nuo ateinančių metų maskoliš- kas rėdas užves monopoli ir Latvi-

joj, bet ten paliks šinkoriai po seno-vei, tik į jų karčiamas pristatys rėdas

savo užbanderoliuotą degtinę.

Rugsėjo mėnesį mieste Rappine ir

† Žemdarbystės paroda atsibus Sename Fiaerne.

Isz bibliografijos.

Naujos knygos.

U k i s z k a s i s K a l e n d o r i u s 1900 metams, S a r g i e c z i ų s u d ė t a s. P e t e r b u r g e, (Tilžėje). A. H e r b s t o i r s u n ų s p a u s t u v ė j e. Iszleista kalendorius prie 9 numerio Tėvynės Sargo. Literatizskas dalis užima 67 puslapius, yra daug naudingų del ukinų pasiskaitymų.

D o k u m e n t a s a p i e l o t y n i s z k a s l i t e r a s l i e t u v i s z k o j e l i t e r a t u r o j e. P e r s p a u d i n t a i s z V a r p o. T i l ž ė j e 1899 m. p u s l. 44, yra apraszyti tyrinėjimai ir nuomonė maskolizskos komisijos, iszrinktos del to dalyko. Yra daug akyvų žinių.

L i e t u v o s D a r b i n i k a s, n. 3, o r g a n a s l i e t u v i s z k o s s o c i a l d e m o k r a t ų p a r t i j o s. I s z e i n a d u s y k a n t m e t ų. T e l p a k e l i o l i k a s o c i j a l i s t i s z k o s į t a l p o s s t r a i p s n e l i ų.

I s z K o K y l a m e l a i i r v i s o k o s s k r i a u d o s ž m o n i j o j e. P a r a s z ė k u n. V. D e m b s k i s, S h e n a n d o a h, P a. (P l y m o u t h, P a.) 1899 m.

i n 8 o, 171 p u s l a p i s. T u r i n y s k n i g o s a n a r c h i s t i s z k a s, a u t o r i u s n e a p k e n c z i a j o k i o s v u l d ž i o s n ė d v a s i s z k o s, n ė s v i e t i s z k o s, n ė D i e v i s z k o s.

Z e m l a p i s L a t v i ų ž e m ė s, s p a u d i n t a s k a s z t a i s J u r g i o S z a l n o s i r d r - o J o n o S z l i u p o. S c r a n t o n, P a. 1890 m. D e b a r t i k t e k o j i m a n p a m a t y t i. Z e m l a p i s v i d u t i n i s z k o f o r m a t o a n t g a n a p l o n o p o p i e r o s. A l e t a i s u v i s n ė r a ž e m l a p i s L a v i j o s, t i k t e i p v a d i n a m ų p r i e b a l t i s z k u j ų M a s k o l i j o s g u b e r n i ų — E s t l a n d i j o s, L i v l a n d i j o s i r K u r l a n d i j o s! L a t v i ų t a u t o s r u b e ž i a i n e t n ė r a p a ž e n k l i n t i. K a d n o r s v a r d a i v i e t ų b u t ų l a t v i s z k a i s u r a s z y t i, b e t k u r t a u, v o k i s z k a i! A u r o r i u s m a t y t t ą ž e m l a p i p e r s p a u c i n o i s z k o k i o s s e n o s v o k i s z k o s m a p o s. K a m j i, i s z t i e s, s p a u d i n o i r u ž v a d i n o Z e m l a p i u L a t v i j o s, n e ž i n i a. Z i n i a t i k t i e k, k a d d e l m u s l i e t u v i ų, i r l a t v i ų t a s ž e m l a p i s n e t u r i m a ž i a u s i o s v e r t ė s.

S v a r b e s n i s t r a i p s n i a i V i e n y b ė t a l p i n a h i s t o r i j ą l a t v i ų t a u t o s „L a t v i ų t a u t a k i t u k a r t i r s z i a d i e n. P a r a s z ė J o n a s S z l i u p a s. M. D..

XIV Seimas S. L. A.

Waterbury, Conn. 1899.

Protokas.

XIV SUSIVIENIJIMO SEIMAS Waterburyj'e, Conn. buvo 3, 4 ir 5 d. Spalio mėnesio 1899 m.

I. SESIJA atidarė kun. J. Žilinskas, išrinktas prezidentu Susivienijimo per pereitą Seimą. Kun. Žilinskas paaiškino, jog jis dėl savo silpnos sveikatos neisžgalėjo iki šiam Seimui atlikti virsziniko ir sykiu Tėvynės redaktorius reikalus, per tai jis nuo pusės metų atsisakęs nuo virszinikystės, kurią užėmė vice-prezidentas p. A. Tepliuszis. A. Tepliuszis užėmęs kalbą po kun. Žilinskui, kaipo Susivienijimo prezidentas, formaliszkai atdarė XIV Susivienijimo Seimą. Po tam centraliszka Susivienijimo vyriausybė sudėjo visas savo skaitlines ir knigas Seimo delegatams.

Delegatai ant XIV Susivienijimo Seimo buvo szie:

- Mahanoy City kuopos A. Danisevycziu ir V. Rinkevyczius.
- Plymouth, kup. K. Nienius ir J. Mažeika.
- Pittstono kuop. T. Pauksztys, A. Spudys, V. Gradeckas.
- Lost Creek kuopos Vincas Chmieliauckas.
- Shenandoah kuopos Kaz. Radzevyczius ir kun. V. Matulaitis.
- Mahanoy Plane kuopos Vincas Stagaras.
- Minersville kuopos Juozas Ramanauckas.
- Cleveland kuopos Povylas Skunskis.
- Boston draugystės Vytauto Pranas Mockevyczius.
- Forest City kuopos Jokubas Kreczikas.
- Waterbury Conn kuopos J. Kudirka, K. Kažemėkas, M. Domijonaitis, J. Jankauckas, J. Teraila, V. Keneusis ir P. Grajauckas.
- Worcester kuopos J. Vieraitis.
- Pittston draugystės szv. Bautramiejaus kun. M. Szedvydis.
- Seranton kuopos kun. A. Kaupas.
- Philadelphijos draug. szv. Juazapo kun. J. Kaulakis ir J. Sungaila nuo 10 Susiv. kuopos ir draugystės Lietuvos Dukterę kun. J. Kaulakis.
- Pittsburg nuo dr. Vytauto ir dr. Juozapo ir Susiv. kp. kn. J. Sutkaitis.
- Union City kuopos S. A. Pruselaitis, Pr. Jancziauckas, J. Pruselaitis, V. Baratinskas ir J. Czerniauckas.
- Athol kuopos Pranas Baltrusziunas.
- Broad Brook kuopos M. Paltanavyczius.
- Bridgeport kuopos Juozas Dulbis.

Northampton kuopos Vincas Zukautska.

Elizabeth Port kuopos kun B. Zindžius

Pittston A. Tepliuszis kaipo Centralizskas Susiv. prezidentas.

Plymouth Tamas Križanauckas kaipo Centr. Susiv. sekretorius.

Ir Susivienijimo garbės sąnariai: Kun. J. Zebris, kun. J. Zilinskas ir kun. A. M. Milukas.

Delegatams sudėjus savo mandatus, prasidėjo rinkimas virszinikų del vedimo Seimo, liko iszrinkti szie:

Vincas Chmielauckas isz Shenandoah (Lost Creek'o kuopos delegatas) už pirmsėdį, J. Pruselaitis isz Waterbury (Union City kuopos delegatas) ir kun. A. M. Milukas už Seimo rasztinikus, p. J. Pruselaicziui atsisakius nuo uredo, nes jis turėjo ruosztis su vietiniais delegatais prie įrengimo teatro, antrą dien Seimo į jo vietą iszrinkta kun. J. Sutkaitis, delegatas Pittsburg'o draugysczių. Seimo marszalka iszrinktas J. M. Damijonaitis. isz Waterbury, Conn..

In komitetą peržiurėjimui knygų iszrinkta: Ant. Danisevycnius isz Mahanoy City ir P. Skunskis isz Cleveland'o; suformavinui įneszimų: kun. J. Žilinskas isz Plymouth, Pa. ir V. J. Stagaras isz Shenandoah, Pa., 3) presos komitetan paskirta: kun. A. Milukas isz Brooklyn'o ir P. Grajauckas su J. Teraila isz Waterbury'o.

Po iszrinkimui Seimo vyriusybės ir paskyrimui visų komitetų, pirmiausiai buvo nutarta, idant visi Seimo protokolai butu užraszyti tam tikroje knigoje. Isz jos turės Susiv. sekretorius perskaityti praėjusio Seimo protokolą per ateinantį Seimą, praėjusio Seimo protokolus skaityti isz organo sekretoriams uždrausta.

Nutarta pakelti protestą priesz Maszkolizskos valdžios smarkavimą Lietuvoje, lyginai kaip ir priezidento Mc Kinley'o neteisingą politiką ir karę ant Filipiniszkujų salų. Protesto paraszymui iszrinktas kun. A. Kaupas. Sztai Susiv. Seimo protestai:

R E Z O L I U C I J O S

XIV Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas priesz Mc Kinley'o politiką ant Filipinų.

Kadangi Amerikos kareiviai isz paliepmo Washington'o vyriusybės, ėsanczios rankose didžtureczių, veda kruviną ir neteisingą karę priesz Filipinų gyventojus;

Kadangi vietinė kaltė Filipinieczyų yra tiktai ta, kad jie myli liuosybę ir nenori priimti svetimos globos, kurios neprasžė ir kurią skaito už jungą;

(Tolians bus.)

Susivienijimo reikalai.

Protestas.

Spalių m. 23 d. 1899 m. Pittston, Pa. Susivienijimo L. A. kuopa 7, ant susirinkimo savo laikyto 22 d. Spalių m., nutarė venbalsiai protestuoti ir reikalauti, kad II skyrius nobutu permaintytas, ale kad liktu, kaip buvo pirmiau.

Seimas XIV nelegalizškai padarė permainydamas II skyrių.

Tegul buna III-czas skyrius su-tvertas su posmertine ant \$600.

Jeigu Susivienijimas L. A. kas met, lyg vėjas mainys savo nutarimuose, tai kokią gvaranciją gali jo sąnariai turėti, prigulėdami prie augsztesnes,

ar žemesnės posmertinės. Kad jau pradėjote tverti skyrius, tai tverkite iki galui, tik pagal metus, arba padarykite tik vieną skyrių del visų.

Jeigu II skyrius neliks kaip buvo pirmiau, tai neatbutinai reikalaujame, kad sugrąžintumet įmokėtus mus pinigų, nes prie dabartinio II skyriaus negalime ir nenorime persikelti, delto kad ant ateinanczio Seimo jį vėl be jokios abejonės permains.

Susiv. L. A. 7 kuopos vyriausybė.

Prezidentas M. Klimas

Sekr. J. Kasulaitis

Nuo naujo sekretoriaus Susivienijimo L. A.

Pasvirėjus XIV Seimo balsams jį brangumyną reikalus daboiant, didesnėje dalij' priskirti manę prie daboimo reikalų įrėdnės, randu už priderystę atsiszaukti su keletu žodžių į virszinikus, sekretorius kuopy, vienkart ir į visą malonią eilę sąnarių, ēsanczių burelije tautiszky veikų.

Pažįstu aiskiai, kad centralizsko komiteto priderystē yra daboti tautiszkos įrėdnės reikalus ant tiek pamislijancziai, kaip kad prisieina daboti rēdams ženę savosios szalies, ta priderystē vienog duoda kartais administracijai gana darbo, kaip kad szienapjutē ar rugepjutē ukēsē: centralizskas komitetas nemato priesz savę nieko kito tiktai dirbti, dirbti ir dirbti....

Triusa administracijos Susivienijimo, teip kaip Tėvynės Mylėtojų dr. arba kitos kokos tautiszkos įrėdnės, yra ne del savęs, bet deliai visų labo, todel mes, naujas komitetas mislydami tą priderystę pildyti, kaipo sava-

jį brangumyną reikalus daboiant, atsikreipiamo su szirdingais velijimais prie visų Susivienijimo sąnarių, malonėdami nuo jus, idant teiktumētės pagal savo geros valios iszgalę stiprintis pajiegose, kaip kad laikētēsi ik sziol, ir prigulėti jusų pasielgimais ir kalbomis tautiszkam Susivienijimui. Kožnas pamalonėkite pakutenti kalbomis maloniszkomos szoną savo draugų, pažįstamų ir susiedų, idant atjautę naudą buvio del apszietimo ir pakylėjimo tautos, stotu mūsų eilėsna; mes savo įrėdnę kaip žolyną daržo auginsime, dabinsime; o su laiku gal iszbujojēs Susivienijimas iszduos isz savęs pageidaujamus vaisius ne tik dar mums gyvenantiems, bet ypacz ateitėje naujai ir jaunai lietuviszkai gentkar-tei.

Sąnariai Susivienijimo, jus ēsate lietuviai geros valios ir pažįstate tautos kraujamus kibirėlius;

nuo jus, malonus, ir reikalaujame, kad butumete dar geresniais, darbsztesniais ir maloningesniais abelnam labui. Nauja administracija ir jus, sąnariai, kaip skrusdėlytės bruzdančios, priremdami savo tautiszka lizdą, pasijusime tobulesniais, ir nepasiliekancziais užpakalije nuo kitų tautų taip toli, kaip buvom pirmiaus, nes diegai mūsų tautiszki jau apsi-

reiszkę keliasi augsztyti; todėl galime tikėtis ateityje ir pageidato vaisiaus.

To, malonus broliai, nuo jus malonime, geidaujame, ir laukiame.

Tikėdamasis, kad szis keletas žodžių nepasiliks be pasekmės jūsų szirdyse, lieku su guodone žemiausias tarnas.

Cent. Sekretorius T. Astramskas.

Prezidentams ir sekretoriams kuopų S. L. A. Pasargos.

Su sziuomi neatbutinai turiu praneszti, idant kuopų virszinikai, sekretoriai ar kasieriai, siųsdami centralizkam kasieriui pinigus, siųstumete vienoje kopertoje ir vardus įmokėjusių ir įsirasziusių naujų sąnarių vienkart ir aplikacijas, o tuomi palenginsite darbą ir parėdką sekretoriui, ir nereikės jums patiems dvigubai siuntinėjatn dėti markės; nes sekretoriui jeigu siuncziate pravardes įmokėjusių, traukti negalima į knygas tų pravardžių toliai, kol neatsiunczia sekretoriui kasierius paliudijimų užmokėsties į kasą.

Antrą nepasisaugojimą virszinikų vėla paminėsiu. Siųsdami pravardes ir pinigus kasieriui, tuli siuncziate ant koreziukių isz mažų sztorinų knygėlių iszplėsztyti, su tuomi darote didį neparankių sekretoriaus pardėke,

nes tokią koreziukią kaipo dokumentą mokėsties, jokių budu negalima pritaikinti prie dokumentų siuvamų ar siuncziamų aktų.

Praneszu, jog toji forma yra reikalinga mums neatbutinai delei pritiunkanczio supardkavojimo mus knygų ir kitų dokumentų.

Siuncziant vien kasieriui prie pinigų ir pravardes įmokėjusių, nereikis siusti centralizkam sekretoriui, nes kasierius tuos dokumentus visus perduoda sekretoriui po įtraukimui savo knygose.

Szirdingai meldžiu guodotinų prezidentų, sekretorių ir kasierių kuopų szitos formos prisilaikyti.

Žemiausias jūsų tarnas

Cent. S. L. A. sekretorius

T. Astramskas

NAUJAI PRISIRAŠE:

52 knop.	1 M. Bendinskas	„	„	13 J. Jusaitis	
„	„	2 A. Matusevyczius	35	„	1 V. Lankas
„	„	3 A. Matulaitis	„	„	2 M. Lankienė
„	„	4 Z. Londratavyczius	77	„	1 A. Kirszulis
„	„	5 A. Raczaitis	„	„	2 A. Jancziauckas
„	„	6 S. Mockevyczius	„	„	3 J. Jancziauckas
„	„	7 B. Virbaczius	„	„	4 V. Plitynskas
„	„	8 K. Atkocziaitis	„	„	5 V. Pauksztis
„	„	9 M. Mikalavyczienė	„	„	6 R. Drulia
„	„	10 M. Roczka	„	„	7 J. Polockas
„	„	11 J. Naravas	„	„	8 J. Baranauckas
„	„	12 M. Naikelis	„	„	9 J. Banis

„	„	10 I. Varanauckas	„	„	2 Vasiliauckas
„	„	11 H. Ylgvyžis	„	„	3 A. Bobina
„	„	12 P. Kamarauckas	„	„	4 J. Staniuls
„	„	13 M. Laukaitis	„	„	5 A. Degutis
„	„	14 P. Slėzas	„	„	6 A. Zakarauckas
76	„	1 M. Giniunienė	„	„	7 T. Kružika
„	„	2 P. Stenkivyczius	10	„	1 V. Pareigis
38	„	1 V. Kazalevyczius	„	„	2 J. Smalukas
31	„	1 M. Gietautienė 23 m.	„	„	3 J. Mineikis
„	„	2 J. Krasnickas 29 m.	„	„	4 J. Skuczas
„	„	3 A. Tamosziunas 42 m.	„	„	5 S. Svirka
„	„	4 J. Tamosziunienė 39 m.	„	„	6 J. Tukis
„	„	5 J. Jurgelevyczius 24 m.	„	„	7 J. Pikelis
8	„	1 J. Vilnauckas 42 m.	„	„	8 K. Vaiszvila
39	„	1 K. Senulis 36 m.	„	„	9 P. Grigas
11	„	1 J. Baltrukonis	„	„	10 P. Lauczka
„	„	2 M. Andriulaitė	10	„	1 T. Ratkevyczius
„	„	3 J. Bogusziene	„	„	2 A. Matjoszaitis
„	„	4 P. Vasiukevycziutė	„	„	3 J. Paszukinis
17	„	1 E. Radziavyczienė	„	„	4 B. Kamaitis
„	„	2 A. Baltruszaitis	„	„	5 P. Lemaitis
„	„	3 J. Sinkevyczia	„	„	6 J. Szverekis
„	„	4 M. Venckiaivyczienė	„	„	7 M. Motekaitis
„	„	5 A. Radziavyczia	46	„	1 A. Petrakis
„	„	6 P. Radziavyczienė	„	„	2 M. Reklaitis
58	„	1 I. Valenta	„	„	3 S. Seikauckas

Aukos ant Kun. A. Burbos Paminklo.

Philadelphia, Pa. Klubas.....	\$5,00		
Brooklyn, N. Y. Kun. A. Milu-		A. Baukus	25
kas padarė bažnyčioj kolekta ant		J. Eidukaitis	25
kun. Burbos paminklo surūdo viso,		M. Staszkuas	25
kaip girdėjome, \$46,00. Mums vie-		V. Baratinskas	25
nog iki šiam laikui tapo prisiūsta		P. Grajauckas	25
tik \$27,87 c. Kur dingę kiti pinigai?		J. Virbiekas	25
Union City, Conn.		J. Mickevyczia	25
K. Rukaszaukas	50c.	T. Ratkevyczius	25
J. Bekeraitis	25	J. Grikiis	25
M. Geležėlė	25	S. Pruselaitis	75
J. Varinykaitis	25	J. Sadlauckas	22
M. Zementaukas	25		
J. Deltuva	25	Viso labo	\$5,00

AUKOS ANT PARYŽIAUS PARODOS DEL LIETUVINŠZROS SPAUDOS.

Waterbury, je per prakalbas su-	Pittston, Pa. W. A. Tepliuszis	1.00
rinkta	\$9.30	Viso labo
		<u>\$10.30</u>

Per Spalių mėnesį įplaukė į kasą Susivienijimo L. A. \$551,50
Iszeigos isz kasos \$115,34 c.

Pasilieka \$436,34 c.

Iki Seimui XIV buvo 2.623,39. Viso labo Susiv. dar, iki 1 d. Lapkriczio 1899 m., turi \$3,059,73c. Cent. kasierius K. Radzevyczius, Sekretorius T. Astramskas.

Skaitlius sanariu.

Kuopos
N

		I-mo Skyriaus seni san	II-ro Skyriaus san.	pagarbės san.
1	Edwardsville, Pa kuo	8		
2	Forest City, Pa kuopa	46	—	1
4	Elizabeth, N. J. kuopa	27	1	—
5	Plymouth, V M Vol.	7	—	—
6	Plymouth, Pa kuop.	42	2	3
7	Pittston, Pa kuop.	41	7	1
8	Cleveland O. kuop.	63	2	—
10	Philadelphia, Pa kuop.	21	—	—
11	Waterbury, Conn kuop.	69	—	—
12	Shamokin, Pa kp	14	4	2
13	Baltimore Md kp	30	—	—
14	Pittsburgh, Pa kp	30	1	—
15	Chicago, Ill kp	26	—	—
16	Hazleton, Pa kp	7	—	—
17	Wilkes-Barre, Pa kp	33	1	—
19	Northampton, Mass kp.	20	—	1
20	Union, City, Conn kp	63	1	1
21	Detroit, Mich kp	34	—	—
22	Bridgeton, N. J. kuop.	6	—	—
23	Amsterdam, N Y kp	8	—	—
24	Wanamie ir G. Lyon. Pa.	41	1	—
28	Luzerne Borough, Pa kp	27	—	—
29	Richmond, Va kp	3	—	—
30	Scranton, Pa kp	31	2	—
31	Mahanoy City, Pa	39	—	—
32	Athol Mass, kp	28	—	—
33	Ansonia, Conn kp	8	—	—
34	S. Boston Mass Vitauto	17	—	3
35	Pittsburgh, Pa Vitauto	23	3	—
36	Cincinnati, Oh S. Kaz	7	—	1
37	S Brooklyn N Y kp	5	—	—
38	Brooklyn, E D N Y kp	28	1	1
39	McKees Rocks, Pa kuop.	40	—	—
40	Newark, N J kp.	15	—	—
41	Brighton, Mass S Juoz.	—	2	—
43	Philadelphia, S Juoz	63	—	5
45	Homstead Pa S Juoz	19	—	—
46	Pittsburgh Pa S Juoz	24	1	—
49	Gilbretwille, Mass.	2	—	—
50	Mahanoy Plane, Pa. kp.	13	—	—
51	Shenandoah Pa kp	37	1	2
52	Minersville, Pa kp	44	—	—
53	Pequabock, Conn kp	3	—	—
56	Traverse City, Mich	18	—	4
57	Broad Brook, Conn kp	3	—	—
58	Worcester, Mass kp	33	—	—
60	S Boston. Mass kp.	15	1	—
61	Beaver Folls, Pa. kp	3	—	—

Kuopos N		I-mo	II-ro	pagarbės sąn,
		Skyriaus seni sąn.	Skyriaus sąn,	
62	Pittston, Pa. Blaivystės	37	—	17
63	Grand Rapids Mic	4	—	22
64	Cincinaty, Oh. kp.	9	—	1
65	Seranton, Pa. Liet. Sąn	—	—	39
67	Bridgeton, Conn. k.	5		
68	Millwilli, N. Y. k.	5		
69	Toluca, Ill. kuop.	5		
70	Brockton, Mass k.	3		4
72	Mahanoy City, St.	13		
73	Westville, Ill. ss. P. ir P.	4		20
74	Lost Creek, Pa. kuopa	24		
75	Muncie, Ind kuopa	4		
76	Shapt, Pa. kuop.	12		
77	Scanton, Pa. sz. Jur. kar.	15		9
78	Leviston, Me. dr. Balt.	13		2
79	Philada., Pa. dr. Liet. Dukt	4		11

K. Radzevicius

Puikiausia visam Shenandoah'rij

RESTAURACIJA.

Tris syk ant dienos KARSZTI UŽKANDZIAI, o teip visada szalti dykai. Geriausi ir pigiausi PIETUS, viskas szviežia: CIGARAI pirmos klesos. Priegtam kožnas lietuovys ras SZIRDINGA RODA kiekvienam reikale. O ir PINIGUS MAINO ir siunczia į LIETUVĄ ir į kitas dalis svieto.

121 E. Centre str,

SHENANDOAH, PA.

Vienatinė Lietuviszka Aptieka!

TRAJANKA!

Lewis'o Lietuviszka Trajanka Privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj darbininko stuboj. Mus Trajanka yra svarbi naminė liekarsta, kurią Lietuviai jau per ilgus metus yra vortoje ir daugumas žino jos vertę. Mus Trajanka susideda iš czystų žolių ir sėklų, o prieg tam dailiuos blekiniuos baksukuos sudeta 50c. baksukas arba per pacztą 60c.

Mes prilaikom visokių naminų ir patentavų liekarstų bei visokių žolių ir szaknų galima pas mus gaut. Liekarstas siuncziam in visur. Jeigu reikalauji ko nors, raszyk pas mus, mes suteiksim jum brolišką rodą ir apturėsi greitą atsakymą. Mano adresas

P. W. BIERSTEIN AND CO.

SHENANDOAH, PA.

V. Chmieliauckas

E. CENTRE STR.

SHENANDOAH, PA.

Užlaiko didelę krautuve cigarų, vyno ir visokių likierių, o pardavinėja pigiaus nē kaip svėtimtaucziai, kurie užlaiko pulkus agentų nutukusių už lietuviszkus pinigų.

Taigi vyrai susipraskime, ir duokime uždirbti saviszkių.

LAIMINGUOSE NAMUOSE VISADA YRA MUZIKA.

\$500 Pijanas ir \$250 Vargonai negali mus virszinti; da mažiau jie gali grajinti nora kleviszius turėdami. **Home Music Box** užims abiejų vietą, o preke jo. ir biedniausiam prieinama. Su juom **Kiekvienas** gali grajinti gerai, kad ir sunkiausius szokius. Muzika yra pritaisyta ant volelių plieninems, ne popierinems, spilkelėms, nieks nenuplisz. Iszduoda garsius ir saldžius tonus kaip vargonai. Gražina szejmyniszkus himnus, valcus, polkas, kadrilius ir tt. ir links-

serganczius, senus ir nuliudusius. Iszdainuoja naujausias sviet'sz-kas dainas. Geriausia vaiku nuraminimui zobova. Galima ant jo grajinti su virsz 1,000 melodijų. Yra tai dyvinas instrumentas. Gauname nuo pirkėju tuksanczius padekavoniu, kurie sako, kad rado daugiau negu tikėjosi. Tai ne zobova, bet teip gi kaip ir zobova. Sveria 16 svru. **Tiktai \$6,00**, gražioje skrynutėje. Gave \$3,00, prisiysime tau per expresa. Agentai greitai jas parduoda ir daro didelius pinigūs. Atsiųsk už 2 c. markę, o gausi katalogus.

Standard Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box. 2853, Dept. 62.

„SUSIVIENIJIMO LIET. AMERIKOJ“

CIGARAI.

Broliai lietuviai, kurie rukote, nerukykite kitokių cigarų, kaip mus **LIETUVISZKUS TAUTISZKUS, SPECIALISZKAI DEL BROLIU LIETUVIU PADARYTUS.**

Vadinasi tie cigarai **SUSIV. LIET. AMERIKOS CIGARAI**, teip ir ant „baxo“ parasyta. Cigarai tie pigūs, o labai geri. Galite juos gauti tik pas mane. Raszykite ant szitokio adreso.

M. SACEVICZ, No 120 Hosmer str., Cleveland, Ohio.

Siakanczios knigos galima gauti S. L. A. Spaustuvėj

Budas senovės lietuvių ir žemaiczių.....	50c.
Istorija Europos.....	15
Kražių skerdynė.....	5
Padėjimas lietuvių tautos rusų viesspatystėj	35
(Ta pati kniga maskoliszkoj kalboj....)	\$1,00
Kristijono Donelaiczio rasztai (eilės).....	40
Medega mūsų tautiszkai vaistinikystai...	40
Medega Sim. Daukanto bijografijai.....	80
Pajauta, (pasaka isz Lietuvos istorijos)..	60
Naktys (eilės) E. Youngo, vertė L. Ivins.	15
Pavasario balsui, (eiles Mairionio).....	15
Kanklės, (eilės ir dainos).....	15
Jonas isz Komjės ir Szilka. (eilės).....	15
Gipsinis Jotis ir Per kytrumą, (pasakos)..	15
Zentas del parodos (komedija), vertė Sel.	15
Nesiprieszink, (komedija).....	10
„Tėvynė“ 1896 metų, visi numerai.....	50
„Tėvynė“ 1897 metų, visi numerai.....	1,00
Kun. A. Burba, jo gyvenimas ir darbai..	25
Istorija szventa seno ir naujo įstatymo.....	50

Prilips Ožys liepto galą (Drama 5 aktuose 2) 15 c.

Norėdami gauti sziais knigas kreipkites į rėdystę „Tėvynės“ ant adriso:
Tėvynė, Bx. 1053, Plymouth, Pa.

Ukininkas!

Mėnesinis lietuviszkas laikrasztis, paszvēstas reikalams Lietuvos ukininkų. Kasztuoja 4 markes. Amerikoj 1 dolerį.

Varpas!

Yra tai moksliszkas ir literatiszkas laikrasztis, iszeina Prusu Lietuvoj, syki į du mėnesiu. Kasztuoja 4 mark. Amerikoj 1 dolerį.

Norėdami gauti tuodu laikraszeius raszykit ant adreso:

S. LAPINAS
TILSIT. OST PR.
GERMANY.

Tevynes Sargas

Mėnesinis laikrasztis paskirtas dvasiszkam ir medegiszkam Lietuvių tautos užlaikymui per jos apszvietimą, iszeina Tilzėje. Amerikoje kasztuoja **1 dol.** su prisiuntimu. Raszykit pas:

HERRN SAUNUS,
TILSIT, Wasser str.
OST PREUSSEN.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue,

CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo

Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszko's Parados už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbiną.

**KARUNŲ, SZARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.**

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausoi ir Geriausoi, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

